

TRIMITAS

VIENI IŠ MŪSŲ

TŪKSTANČIAI
KILOMETRŲ
UŽ UKRAINĄ

9771392475004

1,99 €

SKIRKITE 1,2 % GPM LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGAI

+ Su Jūsų pagalba mes galime tęsti pradėtus darbus ir įgyvendinti naujus projektus Tėvynės labui.

Lietuvos šaulių sąjunga kasmet sulaukia vis didesnio visuomenės palaikymo – tai mūsų organizacijai yra labai svarbu ir reikalinga.

Kviečiame nepamiršti ir toliau remti Lietuvos šaulių sąjungą, skiriant jai 1,2 procento nuo GPM.

Tai padaryti galite www.sauliusajunga.lt

© „Trimitas“, 2023
Leidinio indeksas 5291.
ISSN 1392-4753

Autorių dėmesiui - medžiagų kitam numeriui laukiame iki einamojo mėnesio 10 dienos imtinai!

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

2023 m. Nr. 3 (1371)
Tiražas 1500 egz.

Išleidžiamas
paskutinę kiekvieno
mėnesio savaitę.

ŠIAME NUMERYJE:

- 2 **LŠS KRONIKA.** Įteikti ginklai, pagerbtas vadas
- 4 **LŠS KRONIKA.** Neeiliniame suvažiuavime patvirtintas naujas LŠS vadas | VALDAS KILPYS
- 6 **JAUNIEJI ŠAULIAI.** K11: padėkos ir dėmesys jauniems šauliams | GERTRŪDA ŠITKAUSKAITĖ
- 8 **VIENI IŠ MŪSŲ.** Tūkstančiai kilometrų už Ukrainą | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 12 **PARODA.** Karo muziejaus vitrinose - niekur nematytos tarpukario Ukrainos karių uniformos | DARIUS ZUBRICKAS
- 14 **NUOMONĖ.** Lietuviai: karių ar žemdirbių tauta? | REGINA STATKUVIENĖ
- 16 **TECHNOLOGIJOS IR GINKLAI.** Pistoletas po drabužiais: ką pasirinkti? | VALDAS KILPYS
- 18 **PLAKATAS.** Haubica PZH2000
- 20 **IŠMOKTOS PAMOKOS.** Karalius pėsčias, arba apie sanitarines sąlygas stovyklavietėje | GABRIELIUS E. KLIMENKA, EDUARDAS KLIMENKA
- 23 **PARAMEDIKO UŽRAŠAI.** Suaugusiojo gaivinimas
- 24 **INSTRUKTORIAI KALBA.** Aurimas Žvikas: „Instruktorius turi nuolat tobulėti“ | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 26 **GINKLO BROLIAI.** Kariūnų studijos ir tarptautinė patirtis - užsienio universitetuose | LINA VAITIEKŪNAITĖ
- 28 **SAJA.** Naikintuvų valdymo karininkas - juo gali tapti ir tu | KAROLINA KINDERYTĖ
- 30 **VALDO PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBAS.** Moksleivių kūrybinių rašinių ir poezijos konkursas
- 32 **ĮDOMIOJI ISTORIJA.** Kaip tarpukariu Lietuvos pašto ženklai Paragvajuje „užaugino“ kavamedžių plantaciją | BIRUTĖ MALAŠKEVIČIŪTĖ

Vyr. redaktorė Dovilė Pukertaitė
Kalbos redaktorė Sandra Balžekaitė
Korespondentas Valdas Kilpys
Dizainas Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

Redakcijos kolegija:
Linas Idzelis (CV narys)
Žilvinas Neliubšys (CV narys)
Aurimas Navikas (CV narys)
Augustas Žukauskas (CV narys)
Mantas Petryla (viešųjų ryšių specialistas)
Gertrūda Šitkauskaitė (neformalaus švietimo mokytoja)
Irena Šalaviejiienė (išėmimo šaulė)

Viršelio autorius: asmeninis Kęstučio Kasakaičio archyvas

Leidėjas: Lietuvos šaulių sąjunga
facebook.com/sauliusajunga.lt

Adresas: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
el. p. redakcija@sauliusajunga.lt

Kasdienes naujienas apie Lietuvos šaulių sąjungą skaitykite oficialiame tinklalapyje www.sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone. Rankraščiai negrąžinami ir nerecenzuojami.

Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.
Spausdino UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas

Projektą „Visuomenė karo akivaizdoje: paradigmos kaita“ (straipsniai: „Lietuviai: karių ar žemdirbių tauta?“) remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas.

2023 m. skirta 4 000 eurų.

1

ĮTEIKTI GINKLAI, PAGERBTAS VADAS

„Trimito“ informacija
NUOTRAUKOS: Valdas Kilpys

1. Tarpukariu vieša ginklų perdavimo ceremonija buvo įprastas reiškinys, šiais laikais Lietuvos šaulių sąjungoje tai įvyko pirmą kartą.

2. Ats. mjr. Židrūnas Šadauskis įteikia kalaviją kadenciją baigiančiam LŠS vadui Albertui Dapkui.

TĘSIAMOS TARPUKARIO TRADICIJOS

Bepрасidedant vasariui Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje rinkosi uniformuoti šauliai. Ant stalų išrikiuoti dailūs taiklojo šaulio ginklai traukė ir praėivių akį. Ne vienas stoji ir klausinėjo, kas čia vyksta.

Tą dieną šauliai susirinko palydėti kadenciją baigiantį LŠS vadą ir kartu perduoti taiklojo šaulio ginklus rinktinių vadams. Lietuvos šaulių sąjungos vadas Albertas Dapkus tiesiai į vadų rankas atidavė itin kokybiškus vokiečių gamintojo „Heckler and Koch“ ginklus.

Įšskirtinė, unikali dovana – kunigaikščius menantis kalavijas – buvo įteikta tarnybą Sąjungoje baigiančiam vadui.

2

Ginklai buvo įsigyti už fizinių ir juridinių asmenų suaukotas lėšas bei 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, kurį gyventojai skyrė Lietuvos šaulių sąjungai. Tarpukariu vieša ginklų perdavimo ceremonija buvo įprastas reiškinys, šiais laikais Lietuvos šaulių sąjungoje tai įvyko pirmą kartą.

„Šauliams labai svarbu išlaikyti tarpukario tradicijas. Šiandien atgaiviname vieną jų – už visuomenės suaukotas lėšas nupirktų ginklų viešą perdavimą šaulių rinktinėms. Tai pirmas kartas, kai šiais laikais atgaiviname šią gražią tradiciją, todėl tikiuosi, kad ji bus neužmiršta ir puoselėjama toliau“, – prieš šaulių rikiuotę sakė Lietuvos šaulių sąjungos vado patarėjas ats. mjr. Židrūnas Šadauskis.

PAGARBOS POPIETĖ VADUI

Po ginklų perdavimo šauliai iš visos Lietuvos būrėsi Lietuvos karininkų ramovės Kunigaikščių menėje, kur vyko pagarbos popietė pagerbti kadenciją baigiantį LŠS vadą. A. Dapkus atminimo monetomis apdovanojo visus rinktinių vadus. Pasižymėjimo ženklais „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ buvo apdovanoti ilgametis LŠS vado pavaduotojas ats. mjr. Ž. Šadauskis ir vado pavaduotojas- jaunujų šaulių vadas Tadas Venskūnas.

Įšskirtinė, unikali dovana – kunigaikščius menantis kalavijas – buvo įteikta tarnybą Sąjungoje baigiančiam vadui. Kaip dera, šaltasis ginklas buvo iš dalies ištrauktas iš makštų ir pabučiuotas.

ŠIEK TIEK APIE GINKLUS

Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje buvo pastatyti stalai, ant kurių dailiai išrikiuoti saulėje spindėjo dviejų modelių šautuvai: HK MR308A3 ir mažesnio kalibro [22LR] šaudantis „Tikka T1 RH“. Dėl suprantamų priežasčių jų kiekio neįvardysime, tačiau kiekviena rinktinė gavo tiek šautuvų, kad norintieji tobulinti savo taiklojo šaulio žinias galės tai daryti be trukdžių. Tai ypač aktualu tiems, kurie dėl įvairių priežasčių negali jų įsigyti, nes šie ginklai – ne iš pigiųjų.

HK MR308A3 yra itin šiuolaikiškas ir kokybiškas pusiau automatinis šautuvas, skirtas taikliesiems šauliams. Jis yra visiškai ambidekstrinis, turi ištisinius bėgelius įvairiems optiniams ir elektriniams prietaisams tvirtinti.

„Tikka T1 RH“ šauda mažo kalibro šoviniais ir yra labiau skirtas jaunesiems šauliams, kurie įgudę šaudyti su dermais optiniais prietaisais, sulaukę pilnametystės be vargo galės į rankas imti jau minėtąjį HK. „Naudokite pagal paskirtį, stiprinkite Lietuvą“, – įteikdamas ginklus sakė LŠS vadas A. Dapkus.

SVARBI INFORMACIJA

Visuomenės parama Lietuvos šaulių sąjungai visuomet labai svarbi ir reikšminga. Artėja pajamų deklaravimo metas ir kiekvieno svarbus pasirinkimas, kam šiemet skirsite 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio. Kviečiame remti Lietuvos šaulių sąjungą ir taip prisidėti prie Tėvynės gynybos stiprinimo. x

1

NEEILINIAME SUVAŽIAVIME PATVIRTINTAS NAUJAS LŠS VADAS

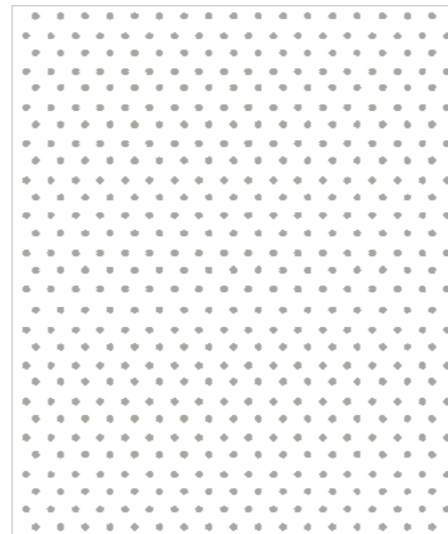
2

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS: Valdas Kilpys

„Mes turime naują vadą“, – juokaudamas tarstelėjo brandus šaulys, savo žodžiais imituodamas filmo herojų. Ministrės Pirmininkės Ingridos Šimonytės teiktas kandidatas šaulių buvo patvirtintas be dvejonių – už jį balsavo absoliuti dauguma.

1. Suvažiavime, kaip ir pridera, – giedamas Lietuvos Respublikos himnas.

2. Slaptu balsavimu šauliai išreiškė savo poziciją.

GARBI PUBLIKA

Šį kartą neeilinis suvažiavimas vyko visai netoli LŠS štabo, įsikūrusio viešbučio konferencijų centre. Vietiniai darbuotojai prisipažino, kad toks renginys jiems yra nemenkas iššūkis ir malonumas. „Dar niekada mūsų viešbutyje nebuvo tiek uniformuotų žmonių“, – džiaugėsi administratorė.

Pagrindinis neeilinio suvažiavimo sprendimas – svarstyta Lietuvos šaulių sąjungos vado kandidatūra, teikiama Ministrės Pirmininkės. Nenuostabu, kad Premjerė suvažiavime dalyvavo asmeniškai. Sveikindama suvažiavimo dalyvius I. Šimonytė priminė, kad ir pati yra šaulė, tačiau šį kartą jos misija esanti kitokia. Ministrė Pirmininkė pasveikino susirinkusius šaulius Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga, sveikinimo kalboje akcentavo organizacijos svarbą šiandienos kontekste, kai daugiau nei metus tęsiasi Rusijos pradėtas karas Ukrainoje. Premjerė suvažiavimui pristatė naujai siūlomo LŠS vado plk. ltn. Lino Idzelio kandidatūrą.

Delegatus sveikino ir krašto apsaugos viceministras Žilvinas Tomkus bei NSGK pirmininkas Laurynas Kasčiūnas. Jo teigimu, Premjerės siūloma vado kandidatūra yra geriausias argumentas paneigti nuogaštavimus, kad „Lietuvos šaulių sąjungą norima sucivilinti“, nes plk. ltn. L. Idzelis yra žinomas kaip puikus karybos žinovas ir ekspertas.

KLAUSIMAI NAUJAJAM VADUI

Išklausę kandidato kalbą delegatai buvo pakviesti užduoti jam klausimus. Šauliai domėjosi ginklų stygiaus (ypač provincijoje) reikalais ir jų sprendimo būdais. Plk. ltn. L. Idzelis prisiminė automatinį šautuvų AK-4 perdavimo šauliams aplinkybes ir patikino, kad bus

2

daroma viskas, kad jų netrūktų ir kad mažesnes pajamas gaunantys rajonų gyventojai turėtų galimybę juos turėti ir naudoti pratybose.

Paklaustas apie didžiausius laukiančius iššūkius, naujasis vadas teigė, kad jie sietini su naujų mokymo programų kokybės didinimu. „Taikos meto programos reikia dėti į stalčių, dabar kiti laikai“, – tvirtino plk. ltn. L. Idzelis. Jo teigimu, nemenka problema yra šaudyklų, poligonų užimtumas, nes šauliai nebeturi daug galimybių naudoti kariuomenės infrastruktūros, kur daugiausia įgūdžius tobulina sąjungininkų kariai. „Būtina pirkti, įrengti šaulių šaudyklas, poligonus, nėra ko laukti“, – ambicingų planų neslėpė plk. ltn. L. Idzelis.

Išgirdę atsakymus į rūpimus klausimus, slaptu balsavimo metu delegatai absoliučia balsų dauguma pritarė plk. ltn. Lino Idzelio kandidatūrai. Iš 247 suvažiavimo delegatų „už“ balsavo 243, „prieš“ buvo 2 balsai ir 2 biuleteniai – sugadinti.

SENO NAUJOS PROCEDŪROS

Šaulių sąjungos vadą skiria Vyriausybė Ministro Pirmininko teikimu, Seimo nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui pareiškus nuomonę ir jai pritarus šaulių suvažiavimui. Suvažiavimas pritarimą arba nepritarimą Ministro Pirmininko teikiamai LŠS vado kandidatūrai turi pareikšti per du mėnesius nuo Vyriausybės vadovo teikimo.

Lietuvos šaulių sąjungos įstatyme numatyta, kad Sąjungos vadas skiriamas ketveriems metams. Tas pats asmuo vadu gali būti skiriamas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Vadas skiriamas ketverių metų laikotarpiui.

Vadu gali tapti tik profesinės karo tarnybos arba atsargos karininkas, turintis ne žemesnį nei pulkininko leitenanto laipsnį. Suvažiavimas vado kandidatūrą patvirtina balsuodamas slaptai. x

1

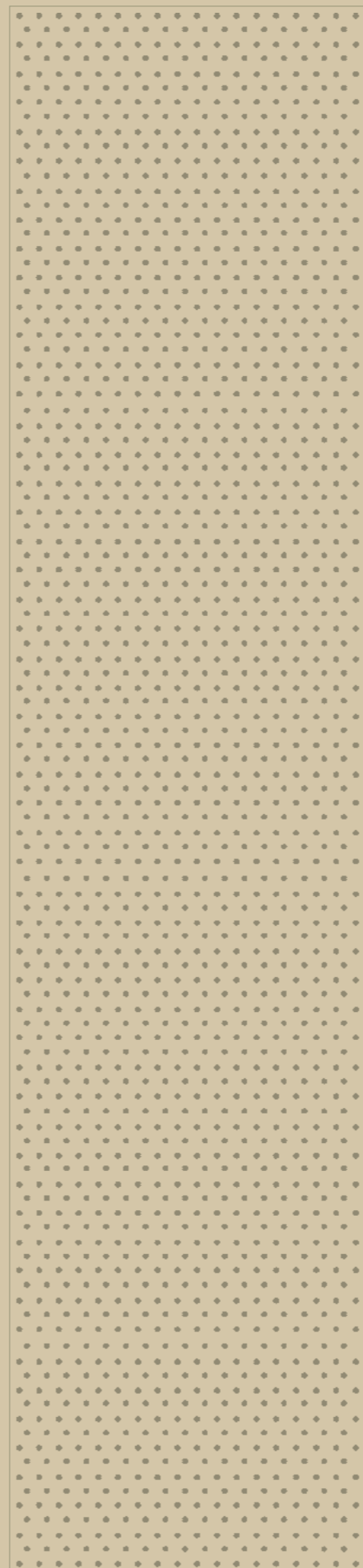
KII: PADĖKOS IR DĖMESYS JAUNIESIEMS ŠAULIAM

3

Dažnai girdime ir patys sakome, kad jaunimas ne tik pasaulio, Lietuvos ar šaulių sąjungos ateitis, bet ir dabartis, šiandien ženkliai prisidedanti prie spartaus organizacijos augimo. Ir ne be reikalo šiais žodžiais taip drąsiai kalbame – tai patvirtina kuopų vadų ir būrelių mokytojų patirtys, ne kartą matytas ir patikrintas jaunųjų šaulių vidinis pilietiškumo, patriotiškumo pagrindas.

TEKSTAS: Gertrūda Šitkauskaitė
 NUOTRAUKA: asociatyvi, Valdas Kilpys

1. Jaunieji šauliai – svarbi organizacijos dalis, jie savo pavyzdžiu padeda visuomenėje formuoti jaunuolio įvaizdį.

Nepriklausomybės dienos proga jau trečius metus iš eilės pagerbiami jaunieji šauliai, išsiskyrę pavyzdingai vykdoma jaunojo šaulio tarnyba, didžiule motyvacija ir atsidavimu šauliškai veiklai. Artėjant Kovo 11-ajai, kasmet liekame maloniai nustebinti jaunųjų šaulių užsidegimu veikti organizacijoje, jų pasiekimais, kurių galėtų pavydėti ir ne vienas suaugęs šaulys.

Lietuvos šaulių sąjungos rinktinės vertinimo komisijai pateikė paraiškas, kuriose išsamiai aprašė šauliškoje veikloje labiausiai pasižymėjusius jaunuosius šaulius. Komisija, atsižvelgusi į jaunųjų šaulių pasiekimus, motyvaciją ir šauliškumo puoselėjimą, nusprendė, kad šiais metais savo rezultatais labiausiai išsiskyrė Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės jaunasis šaulys **Gabrielius Šlevas**, Plk. Prano Saladžiaus 9-osios rinktinės jaunoji šaulė **Paulina Juodvalkytė** ir Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės jaunoji šaulė **Rugilė Dabulskytė**.

Šiuos jaunuosius šaulius asmeniškai pasveikinti ir įteikti Lietuvos šaulių sąjungos vado padėkas bei simbolines dovanas vyko Sąjungos vado pavaduotojas-jaunųjų šaulių vadas, laikinai einantis vado pareigas Tadas Venskūnas. Susitikimų metu bendrauta ne tik su rinktinių vadais, jaunaisiais šauliais, aptarti jų lūkesčiai ir problemos, bet ir apžiūrėta rinktinių infrastruktūra, kuri labai svarbi, ugdant jaunąją kartą.

Jaunųjų šaulių būrelių pamokose jaunimas mokosi įveikti įvairias užduotis, jos skatina asmeninį jaunuolių tobulėjimą ir padeda ugdyti lyderystę. Tarp apdovanotų jaunųjų šaulių – rinktinių jaunųjų šaulių vadų pavaduotojai, jaunųjų šaulių būrių vadai, būrių vadų pavaduotojai. Be šių pareigų, jie taip pat yra aktyvūs Lietuvos šaulių sąjungos stovyklų, kursų ir kitų renginių dalyviai, sutinkami Jaunųjų šaulių žaidynėse, Jaunųjų šaulių asamblėjoje, tarptautinėse stovyklose.

Lietuvos šaulių sąjunga, kaip organizacija, padeda atrasti savo kelią ir naujus pomėgius, jungdama aiškias vertybines nuostatas turinčią bendruomenę ir teisingo požiūrio jaunimą, o tradicija kasmet paskatinti geriausius jaunuosius šaulius padeda atkreipti dėmesį į šauliškumo ugdymo perspektyvas. Apdovanotieji atstovauja savo mokykloms, būreliams, kuopoms ir rinktinėms, savo pavyzdžiu padeda visuomenėje formuoti jaunuolio įvaizdį.

Už uolią ir nepriekaištingą tarnybą, rodomą iniciatyvą ir kruopštumą Lietuvos šaulių sąjungos vado padėkos ir simbolinės dovanos įteiktos šiems šauliams:

AUGUSTUI PETRIKEVIČIUI.
 Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-oji rinktinė;

EDMUNDUI LEKSTUČIUI.
 Vytauto Didžiojo šaulių 2-oji rinktinė;

AISTEI PETKEVIČIŪTEI.
 (Vakarų [jūros] šaulių 3-oji rinktinė;

KAMILEI INDRIŪNAITEI.
 Suvalkijos šaulių 4-oji rinktinė;

GABRIELIUI ŠLEVUI.
 Alfonso Smetonos šaulių 5-oji rinktinė;

ŠARŪNUI SERAPINUI.
 Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-oji rinktinė;

ESTELAI KOVALIOVAITEI.
 LDK Kęstučio šaulių 7-oji rinktinė;

Tadui Dzeržanauskui.
 Žemaitijos šaulių 8-oji rinktinė;

PAULINAI JUODVALKYTEI.
 Plk. Prano Saladžiaus 9-oji rinktinė;

RUGILEI DABULSKYTEI.
 Karaliaus Mindaugo šaulių 10-oji rinktinė. x

Jaunieji šauliai išsiskiria pavyzdingai vykdoma jaunojo šaulio tarnyba, didžiule motyvacija ir atsidavimu šauliškai veiklai.

TŪKSTANČIAI KILOMETRŲ UŽ UKRAINĄ

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė

NUOTRAUKOS: asmeninis Šarūno ir
Kęstučio archyvas

1

Kovo pradžioje gaunu žinutę iš pažįstamo šaulio: „Turiu tau temą!“ Na, na?... Įdomu, nes šaulių mintys ir pasiūlymai visada būna verti dėmesio. Šis kartas buvo ne išimtis.

Paremti Ukrainą ir išreikšti palaikymą šaliai, kovojančiai už savo laisvę, yra ne vienas ir ne du būdai. Vieni renka paramą, kiti organizuoja įvairias akcijas, aukoja, pina tinklus ar gamina žvakes, o kažkas... bėga. Už Ukrainą.

Gaunu bėgikų kontaktus, nedelsdama susisiekiu ir sulaukiu atsakymo: „Būtinai atsakysime į klausimus, bet šiuo metu dar esame Japonijoje.“ Tiesa!

Tokijo maratonas. Laukiu grįžtančių bėgikų ir dar nekantriai jų atsakymų.

Jau ne vieną tūkstantį kilometrų nuo nelemto karo Ukrainoje pradžios įveikę Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės šauliai Kęstutis ir Šarūnas sustoti nežada, kol karas nesibaigs, nes ne tik Lietuvoje, bet ir visam pasauliui neleisti pamiršti apie šalį agresorę ir jos keliamas kančias labai svarbu – laimės Ukraina, laimės visas pasaulis.

Kviečiu susipažinti su broliais šauliais ir sužinoti, kodėl jie bėga, kaip jiems sekasi nešti svarbią žinutę ir kokių reakcijų sulaukia maratonuose.

Pagrindinė mintis galvoje sukosi tokia – kas toliau? Kai ukrainiečiams pavyko per keletą savaitių sustabdyti pirmąją puolimo bangą, tuomet šokas praėjo. Sportas labai padėjo psichologiškai susibalansuoti.

Kad iverktum maratoną, turi būti pasiruošęs ir fiziškai, ir psichologiškai. Kaip Jūs ruošiatės?

Šarūnas: aktyviai sportuoju visą gyvenimą. Be bėgimo, labai mėgstu ir plaukimą, ypač atvirame vandenyje ilgesnes distancijas. Abi šios sporto šakos leidžia sportuoti gamtoje, o tai yra labai didelis privalumas, palyginti su sporto salėmis, kuriose visiškai nėra deguonies, tuo labiau gamtos. Blogas oras man yra smagus iššūkis. Bėgimo sportu užsiimu ir maratono varžybose dalyvauju jau dvylika metų. Tai sportas, kuris ne tik stiprina fiziškai, bet ir ugdo ištvermę bei didina psichologinį atsparumą. Aktyvus sportas padeda subalansuoti stresą ir bendrą savijautą. Dalyvavimas varžybose suteikia daugiau motyvacijos išlaikyti pastovumą treniruojantis. Pasiruošimas varžyboms prasideda nusistatant tikslą. Kai tikslas aiškus, tuomet eina ir pasiruošimo planas. Norint pasiekti aukšto tikslo, reikalinga rimta pasiruošimo programa, o tai reiškia nemažą treniuočių intensyvumą. Per savaitę bėgimo treniuotėms skiriu iki 10 valandų. Kai tai darai su gerais draugais, tai tampa dar smagesne veikla!

Kęstutis: aktyviai nesportavau nei mokykloje, nei studijų laikais. Bėgioti pradėjau ganėtinai vėlai, tik prieš kokius 15 metų. Tuomet subūrėme draugų grupę, susiradome trenerį ir pradėjome mėgėjiškai, bet reguliariai ir kryptingai treniruotis. Buvome ir vis dar esame mėgėjai bėgikai, bet stengiamės reguliariai ir sistemingai treniruotis – tas padeda pasiruošti maratonams.

2

Abu esate šauliai, kodėl nusprendėte tapti šios organizacijos dalimi?

Šarūnas: šaulys esu nuo 2014 metų. Į Šaulių sąjungą įstoti paskatino rusijos Krymo okupacija. Mano šeimoje buvo daug tremtinių, todėl nereikėjo ilgai svarstyti ir galvoti. Man visuomet buvo labai juokingas kai kurių žmonių kartojamas rusijos primestas propagandinis naratyvas „tai su kuo čia mes dabar kariausime?“

Kęstutis: aš prie Šaulių sąjungos prisijungiau prieš metus – kovo 11-ąją, nors minčių tapti šauliu buvo ir po 2014 metų įvykių. Praėjusių metų vasario 24-osios rytas Ukrainoje neabejotinai paskatino apsispręsti.

Jeigu prisimintumėte laiką, kuris buvo prieš metus, kaip Jūs išgyvenote žinutes apie prasidėjusį karą Ukrainoje? Kokios mintys sukosi galvoje? Kas Jums padėjo išbūti tą laikotarpį?

Šarūnas: iki pat paskutinės dienos negalėjau patikėti, kad rusija vis dėlto ryšis puolimui, nes tai atrodė visiškai beprotiška ir sveiku protu nepaaiškinama. Pirmas kelias dienas buvo šokas. Visą laiką skaičiau naujienas ir stebėjau TV apžvalgas, diskusijas. Pagrindinė mintis galvoje sukosi tokia – kas toliau? Kai ukrainiečiams pavyko per keletą savaitių sustabdyti pirmąją puolimo bangą, tuomet šokas praėjo. Tuo metu kaip tik intensyviai ruošiausi savo trečiajam Bostono maratonui. >

Pasigirsta nuomonių, kad toliau nuo mūsų esančiose šalyse Ukrainos karo tema pradeda atsibosti, todėl tikiu, kad mūsų kuklus, bet prasmingas užrašas „We stand with Ukraine!“ primins ir neleis jos pamiršti.

1. Šarūnas (kairėje) ir Kęstutis (dešinėje) bėgs ir skleis žinią pasaulio maratonuose tol, kol karas Ukrainoje baigsis ir pergalė bus pasiekta.

2. Šarūnas pirmajame maratone po karo Ukrainoje pradžios.

Sportas labai padėjo psichologiškai susibalansuoti, sumažinti šoką.

Be to, reikėjo aktyviai spręsti klausimus versle, todėl nebuvo kada sustingti. Dirbu AB „Audimas“ valdyboje, daug gamybos buvo ir yra atliekama Ukrainoje. Prasadėjus karui, reikėjo skubiai perkelti užsakymų vykdymą į Lietuvą, nes nebuvo įmanoma organizuoti logistikos Ukrainoje – niekas nebesutiko ten vežti ar iš ten parvežti krovinį. Pačiomis pirmomis karo dienomis nusprendėme uždaryti gamybos cecho Baltarusijoje veiklą ir visą turėtą turtą bei veiklą perkelti į Lietuvą, vėliau – į Ukrainą.

Kęstutis: žinių apie karo pradžią išgirdau būdamas JAV. Teko stebėti reportažus iš Kyjivo, pasimetusius užsienio žurnalistus ir tai, kaip jie, būdami tiesioginiame eteryje, dedasi šalms ir šarvines liemenes. Buvo neramu, ypač kai kiekviename reportaže buvo minimos Baltijos šalys kaip „kitas taikynys“. Praėjus pirminiam šokui, įstojau į Šaulių sąjungą, prasidėjo Bazinio šaulio įgūdžių kurso paskaitos ir pratybos, teko prisidėti prie maskuojamųjų tinklų pynimo ir padėti pakuoti paramą Ukrainai.

Kokią žinutę sklaidžiate? Kodėl nusprendėte tai daryti bėgdami?

Kęstutis: pirmasis maratonas po karo pradžios buvo Bostone. Galvojome, kaip galėtume išreikšti palaikymą Ukrainai savo bėgimu, kaip galėtume skleisti palaikymo žinutę. Sugalvojome pasigaminti specialius marškinėlius su Ukrainos spalvomis ir užrašu „We stand with Ukraine!“. Manau, mes, lietuviai, labai gerai žinome, kas yra agresorius, okupacija, kas yra savo laisvės ir teisių netekimas, dėl to Ukrainos ir jos žmonių palaikymas, žinutės apie vykdomą agresiją nešimas mums pasirodė pareiga, kurią turime atlikti.

Bėgdami prasilenkiame su tūkstančiais kitų bėgikų, trasoje palaikančiųjų dešimtys, jei ne šimtai tūkstančių. – Bostone ir Niujorke sulaukėme nemažai padėkų tiek iš kitų bėgikų, tiek ir iš žiūrovų. Tokijas kultūriškai buvo gerokai kitoks – jokių šūksnių, jokio garsaus palaikymo, visi dar su kaukėmis. Dalyvius pagerbia tiesiog ateidami prie bėgimo trasos ir nebyliai pamojuodami.

Šarūnas: su šiais marškinėliais jau bėgome trijuose maratonuose – Bostono, Niujorko ir Tokijo. Žmonės pastebi užrašą ir Ukrainos vėliavos spalvas, skanduoja, dėkoja, prieina asmeniškai išreikšti palaikymą, pasikalbėti. Taip mūsų žinutė apie karą ir Ukrainos palaikymas yra puikiai matomas ir mes tuo labai džiaugiamės. Visuomet turime Lietuvos ir Ukrainos vėliavas.

3

Praėjus pirminiam šokui, įstojau į Šaulių sąjungą, prasidėjo Bazinio šaulio įgūdžių kurso paskaitos ir pratybos, teko dalyvauti ir maskuojamųjų tinklų pynime, ir padėti pakuoti paramą Ukrainai.

3. Aiški lietuvių žinutė ir Ukrainos palaikymas pasaulio maratonuose.

Manau, mes, lietuviai, labai gerai žinome, kas yra agresorius, okupacija, kas yra savo laisvės ir teisių netekimas, dėl to Ukrainos ir jos žmonių palaikymas, žinutės apie vykdomą agresiją nešimas mums pasirodė pareiga, kurią turime atlikti.

Ar esate suskaičiavę, kiek kilometrų nubėgote nuo karo Ukrainoje pradžios?

Šarūnas: iki šiol nesidomėjau, bet kai paklausėte, pasitikrinau savo laikrodžio programėlėje – 3 088 kilometrus.

Kęstutis: galiu tiksliai atsakyti, nes treniruotes „registruoju“ – 2937,5 kilometro.

Ar tenka kalbėtis su kitų šalių bėgikais apie karą Ukrainoje? Kokia jų pozicija? Galbūt pasitaiko ilgesnių pokalbių ar diskusijų šia tema?

Šarūnas: palaikančių visuomet sutinku – dažniausiai kiti kartu dalyvaujantys bėgikai trasoje prasilenkiant palydi palaikančiais Ukrainą šūksniais, nemažai žiūrovų taip pat palydi palaikančiais šūksniais, skanduoja. Su šia apranga mus sutikę mieste, dažnai užkalbina, nori išgirsti nuomonę, susipažinti. Kai paaiškini, kad mes patys esame iš Lietuvos ir taip prisidedame prie Ukrainos rėmimo, ima dėkoti, klausinėti, kaip mes visa tai matome ir ką žinome. Tokijo maratono finiše vienas japonas ėmė su mumis kartu skanduoti Ukrainai! Būtent tada pasirodė keletas žurnalistų. Neigiamos reakcijos kol kas nesu sulaukęs, ji visuomet teigiama ir palaikanti.

Kęstutis: kiekviename bėgime būna tokių, kurie pribėga, pasveikina, pasako „good job“ arba „for Ukraine“. Tas labai motyvuoja, paskatina – mažiausiai porą kilometrų bėgi pakylėtas. Tokijuje vienas bėgikas prie mūsų priėjo ir gana ilgai pasakojo, kaip jis palaiko Ukrainą, paskui iš kažkur atsirado kameros, visi apsikabinome, skandavome „Ukraina!“ Nežinau, kokia ten buvo televizija, bet bėgikų aplink mus susirinko gana nemažai – žinutę užtvirtinome!

Tokijo maratonas – paskutinis bėgimas, kuriame dalyvavote? Kiek planuojate bėgti, vilkėdami Ukrainos atributika?

Šarūnas: taip. Tokijo maratonas buvo paskutinės varžybos. Kitas maratonas suplanuotas Valensijoje – tai didžiausias maratono varžybos Ispanijoje. Nesu dar ten bėgęs, bet girdėjau labai gerų atsiliepimų apie trasą, atmosferą, todėl smalsu dalyvauti. Šiomet dar plauksiu varžybose per Bosforo sąsiaurį. Ten taip pat dalyvausiu su Lietuvos ir Ukrainos vėliavomis. Liepos mėnesį būtinai, kaip ir kasmet, su draugais bėgsiu Medininkų estafetėje, pagerbiant žuvusiuosius per Medininkų žudynes. Tai ypatingas bėgimas, kaip ir Sausio 13-osios, kuriame

stengiuosi visuomet dalyvauti. O su Ukrainą palaikančiais marškinėliais planuoju dalyvauti varžybose tol, kol baigsis rusijos sukeltas karas.

Kęstutis: šių metų pabaigoje laukia Valensijos maratonas, tikėtina, bus dar vienas kitas startas šiais metais. O palaikymą Ukrainai reikšime tol, kol agresija bus baigta ir karas laimėtas. Pasigirsta nuomonių, kad toliau nuo mūsų esančiose šalyse Ukrainos karo tema pradeda atsibosti, todėl tikiu, kad mūsų kuklus, bet prasmingas užrašas ir sklaidžiama žinutė primins šią situaciją ir neleis jos pamiršti.

Ką pasakytumėte tiems, kurie kartoja, kad „jau metai praėjo – atsibodo“, „nuo to karo jau pavargome, kiek galima“, „karas toli nuo mūsų“ ir pan.

Šarūnas: tokiems neverta nieko sakyti, nes to žmogaus galvoje, matyt, yra ne smegenys, o vata ir tai yra beviltiška. Atsparumas fašistiškai rusijos propagandai yra sąmoningumo išraiška. O sąmoningumą reikia ugdyti. Jei to žmogus nedaro, tai bus kaip ir dėl raumenų, kurių nenaudoji – jie atrofuojasi ir tuomet ką nors pakeisti reikia neproporcingai daug daugiau pastangų.

Kęstutis: lengva „pavargti“, kai turi saugius namus, tavo vaikai gali saugiai eiti į mokyklą, kai gali keliauti, apsipirkti parduotuvėje, kai nežinai, kas yra elektros sutrikimai ar jos visiškai nebuvimas, – turime tiek daug, ko paprastai Ukrainos žmonės dabar neteko. Negalime sustoti teikti pagalbą Ukrainai, priminti pasauliui apie vykdomą agresiją ir siekti, kad kuo greičiau šis karas būtų laimėtas. Negalime sustoti ir dėl Lietuvos saugumo, kad nebūtų taip, kas buvo kalbama pirmomis įsiveržimo į Ukrainą valandomis per JAV televizijas, kad Baltijos šalys – „kitas taikynys“. x

Negalime sustoti teikti pagalbą Ukrainai, priminti pasauliui apie vykdomą agresiją ir siekti, kad kuo greičiau šis karas būtų laimėtas.

KARO MUZIEJAUS VITRINOSE – NIEKUR NEMATYTOS TARPUKARIO UKRAINOS KARIŲ UNIFORMOS

5

TEKSTAS: Darius Zubrickas
NUOTRAUKOS: Adomas Norvydas

1. Vytauto Didžiojo karo muziejaus vitrinos traukia ne vieno smalsų žvilgsnį.

2. Vytauto Didžiojo karo muziejuje parodoje „Amžinai laisva Ukraina“ pristatomi unikalūs, jokioje kitoje Europos valstybėje nerodyti tarpukario Ukrainos kariuomenės eksponatai, tarp kurių yra ir 134 spalvoti uniformų piešiniai. Tai garsiojo ukrainiečių grafiko, dailininko, Ukrainos genealogijos ir heraldikos draugijos nario, Ukrainos Liaudies Respublikos kariuomenės šimtininko kapitono Mykolo Bytynskio (1893–1972) albumo lapai. Šį albumą 1937 metais Prahoje išleido pavadinimu „Nepriklausomybės kovų laikotarpio 1917–1921 m. Ukrainos sausumos pajėgų ir karo laivyno uniformos“. Praėjus 84 metams albumas pirmą kartą buvo eksponuojamas 2021 metais Kyjive, Ukrainos istorijos Antrajame pasauliniame kare nacionaliniame muziejuje kaip parodos „Amžinai laisva Ukraina“ dalis.

2., 3., 4. Nuotraukose pavaizduoti M. Bytynskio albumo „Nepriklausomybės kovų laikotarpio 1917–1921 m. Ukrainos sausumos pajėgų ir karo laivyno uniformos“ piešiniai.

3. 2022 metų vasario 24 dieną prasidėjus Rusijos karui su Ukraina, paroda buvo išardyta ir išvežta į saugią vietą. Vėliau, bendradarbiaujant Lietuvos ir Ukrainos vyriausybėms, Lietuvos krašto apsaugos ministerijai, Vytauto Didžiojo karo muziejui bei Ukrainos istorijos Antrajame pasauliniame kare nacionaliniam muziejui, paroda atvežta į Lietuvą. Rugsėjo mėnesį, dalyvaujant Lietuvos Respublikos ministrei pirmininkei Ingridai Šimonytei, Ukrainos vyriausybės atstovams, Ukrainos ir ukrainiečių Jungtinėse Amerikos Valstijose muziejų atstovams, paroda buvo iškilmingai atidaryta.

Pirmąjį albumą sudarė 186 akvareliniai uniformų piešiniai, iš kurių iki šių dienų išliko tik 134. Didesnė šios kolekcijos dalis – 116 vienetų – dabar yra Ukrainiečių muziejaus ir bibliotekos Stamforde [JAV] fondo nuosavybė, likę 18 – privataus Šeremetjevų (Ukraina) muziejaus nuosavybė.

Uniformas autorius suskirstė pagal kariuomenės rūšis, tada jau pagal atskirus pulkus. Dar vienas įdomus faktas – ant visų piešinių autorius nupiešė ir Ukrainos herbą, kuris visuose piešiniuose yra skirtingų formų ir spalvų, tačiau išlaiko tridandčio formą. Parodos „Amžinai laisva Ukraina“ dizaineris ukrainietis Volodymyras Taranas, norėdamas atvaizduoti kariuomenės rikiuotę, uniformų piešinius pagal laipsnius ar pareigybes sudėjo į eiles.

M. Bytynskis karinę tarnybą pradėjo Pirmojo pasaulinio karo pradžioje, kai buvo mobilizuotas į carinės Rusijos kariuomenę.

4. Dalyvavo kovose su Austrijos-Vengrijos kariuomene. Pasibaigus karui, įstojo į Ukrainos Liaudies Respublikos kariuomenės gretas, sėkmingai kovojo ir vadovavo Sapierių šimtukui. Ukrainos kariuomenei viena iš paskutinių kovų buvo Zamostės [dabartinė Lenkija] kautynės. Jose 6-oji sičo šaulių divizija, kurios sudėtyje buvo ir M. Bytynskio vadovaujama kuopa, sudavė stiprų atkirtį priešui ir taip apsaugojo Varšuvą nuo raudonosios armijos puolimo iš pietryčių. Nuo 1920 metų pabaigos iki 1923-ųjų buvo laikomas Internuotųjų ukrainiečių karių stovykloje Lenkijoje, vadovavo stovyklos Kultūros ir švietimo departamentui. Išvykęs iš stovyklos apsisusto Prahoje (Čekoslovakija), dalyvavo ukrainiečių tremtinių veikloje. Antrojo pasaulinio karo pradžioje gyveno Prahoje, bet jau 1942 metais buvo išvežtas į darbo stovyklą Vokietijoje, ten ir sutiko karo pabaigą. Pasibaigus karui negalėdamas grįžti į Čekoslovakiją, nes ji tuo metu buvo užimta sovietų kariuomenės, 1945–1950 metais gyveno perkeltųjų asmenų stovyklose, o 1951 metais gavo leidimą išvykti gyventi į Kanadą.

Gyvendamas Čekoslovakijoje M. Bytynskis išleido dar du piešinių albumus: „Ukrainos valstybiniai apdovanojimai“ ir „Ukrainos žemių istorinės emblemos“, jie buvo išleisti 1939 metais Prahoje. Daugiau apie M. Bytynskio piešinius galima sužinoti apsilankius tarptautinėje Vytauto Didžiojo karo muziejaus parodoje „Amžinai laisva Ukraina“. x

LIETUVIAI: KARIŲ AR ŽEMDIRBIŲ TAUTA?

1

6

TEKSTAS: Regina Statkuvienė
 NUOTRAUKA: asociatyvi, Valdas Kilpys

1. Kiekvienos tautos išlikimui yra būtinos atramos.

Tautos išlikimas neatsiejamas nuo jos tapatybės. Net ir praradusi valstybingumą tauta geba išlikti, jei išsaugo savo esmę: kalbą, tapatybę, tikėjimą, vertybes. Ir net turėdama valstybingumą laikui bėgant gali išnykti kaip tauta, jei praranda šiuos svarbius žymenis ir iš jos gali likti tik pavadinimas, kaip, pavyzdžiui, atsitiko su senovės graikais ar egiptiečiais.

Jokia ginkluotė ir įgūdžiai nepadės, jei žmonės neturės valios ir ryžto gintis, nejaus solidarumo vieni su kitais ir neturės savo herojų, į kuriuos norėtų lygiuotis.

Kodėl klausimas, ar lietuviai karių, ar žemdirbių tauta, yra svarbus ir šiandien? Juk, rodos, abu apibūdinimai yra lygiai teisingi: savo žemę ginantis žemdirbys paprastai tampa kariu. Žmogus pirmiausia gina savo šeimą, savo namus, savo žemę. Čia heroizmo ištakos ir pradžių pradžia.

Kita vertus, postindustrinėse visuomenėse nei žemdirbystė, nei karo tarnyba nėra daugumos piliečių užsiėmimas. Tiesa, karas Ukrainoje pastarąją iliuziją išskleidė: istorijos pabaiga neatėjo; taikos ir gerovės laikotarpiai, deja, kaip ir visais amžiais, yra laikini ir juos tenka ginti ginklu bei jėga, o ne lozungais ir protestais.

Tačiau net ir karo akivaizdoje žemdirbio archetipas tebėra eksploatuojamas, iškraipomas ir priešinamas su kario. Šiais laikais jis jau pateikiamas ne kaip duonos augintojo, reikalui esant ginančio savo namus ir šeimą, bet kaip taikus žmogaus, kuriam svarbu mėgautis gyvenimu ir karus bei agresiją stabdyti pirmiausia savo aplinkoje perimant pacifistinę elgesį bei mąstymą.

Paskutinis Sovietų Sąjungos vadovas Michailas Gorbačiovas lietuvius yra apibūdinęs kaip „taikius žemdirbius, žvejus ir valstiečius“ ir taip sąmoningai sumenkindamas ir ignoruodamas mūsų valstybės galybę bei jėgą LDK ir ATR laikotarpiu. Ši, rodos, nekalta frazė vis dar gyvuoja naujomis formomis bei pavidalais.

Pamename, kaip visai neseniai, iškart po Krymo okupacijos, 2015 metais buvo visai viešinamas ir populiarinamas vadinamasis „vertinių“ projektas, kuriuo buvo kvestionuojama karinės tarnybos pareiga ir jos kilnumas aukščiau jų iškeliant asmeninius interesus bei konformizmą? Kai jauniems žmonėms tokios idėjos brukamos jau ne svetimųjų, bet savųjų, puoselėti patriotizmą bei ryžtą gintis tampa itin sunku.

Panaši kova su kario archetipu vyksta ir diegiant naujas, neva progresyvas vaikų auklėjimo tendencijas.

Pavyzdžiui, draudžiant berniukams žaisti su ginklais, žaisti karą kaip neva agresiją ir smurtą skatinančius veiksmus.

Karas Ukrainoje šias tendencijas nustūmė į paribius. Reikia viltis, kad visam laikui. Gyvenimo realijos diktuoja būtinybę jau nuo mažens mokyti vaikus tiek civilinės saugos, tiek išgyvenimo įgūdžių kartu kuriant teigiamą ir patrauklią karinės tarnybos perspektyvą.

Juk jokia ginkluotė ir įgūdžiai nepadės, jei žmonės neturės valios ir ryžto gintis, nejaus solidarumo vieni su kitais ir neturės savo herojų, į kuriuos norėtų lygiuotis.

Ir čia iškyla istorinės atminties bei istorijos politikos svarba.

Tarpukarių Lietuva turėjo labai aiškų didvyrių panteoną ir herojinį laikotarpį – tai kovų su kryžiuočiais epocha, kurioje gyveno kiekvieno kario ir vadovo idealai – didieji kunigaikščiai Kęstutis, Algirdas, Vytautas... Būtent tokia patriotine dvasia auklėtas jaunimas vėliau tapo partizanais.

Šiandien nėra sutarimo, į kurį istorinį laikotarpį remiamės, kurį įvardijame kaip savo valstybės ištakas. Nėra net sutarimo, kas gi mūsų sektini pavyzdžiai ir didvyriai. Didieji kunigaikščiai jau nutolę laiko atžvilgiu, o partizanų atminimas vis dar nuolatos sulaukia įvairių išpuolių. Vyčio ir Trispalvės vėliavos ženklina šį keistą dualizmą: daugiatautė, daugiakultūrė, ekspansyvi LDK ar tautinė Lietuvos valstybė?

Tačiau kiekvienos tautos išlikimui yra būtinos esminės atramos – ne tik žemė, kalba, bet ir vienijantis pasakojimas apie bendrą kilmę ir didvyriškiausius tautą bei valstybę formavusius jvykius. Tokiuose pasakojimuose persipina istorinė atmintis su mitais, padavimais, legendomis.

Lietuviai neturi epo. O epas ir yra pasakojimas apie herojišką praeitį. Tačiau mes turime tūkstančius karo dainų, sutartinių, ateinančių iš tolimų, kovas su kryžiuočiais menančių laikų, vis dar tebedainuojamų kartu su tremtinių ir partizanų dainomis. Tai per jas ir atgyja mūsų protėvių vėlės Vyčio vėliavoje. Tai per jas praeitis gyvena dabartyje kaip perspėjimas, kad kario dvasia niekada negali užmigtį ar būti paslėpta metraščiuose ir archyvuose. Nes tai mūsų tautos lemtis. Juk galbūt todėl ir vis dar esame, nes kario dvasia tebeplevena tiek Vyčio vėliavoje, tiek šalia mažo vaiko, kuris žaisdamas išdidžiai pakelia kardą.

Neleiskime menkinti to, kas yra mūsų tapatybė, savastis ir išlikimo sąlyga. x

PISTOLETAS PO DRABUŽIAIS: KĄ PASIRINKTI?

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS: Valdas Kilpys

7

Daugelis naujai ginklą įsigijusių šaulių susiduria su elementaria problema: įsigijusieji vienokį ar kitokį pistoletą šaulio tarnybai pastebi, kad jis nėra geras nešioti su civiliais drabužiais (įstatymas reikalauja ginklą slėpti). Dažniausiai jis būna per didelis. Šiame straipsnyje aptarsime kompaktiškų, slaptai nešioti skirtų pistoletų reikalus.

SLAPTAS NEŠIOJIMAS

Pirmiausia reikia pačiam nuspręsti, kiek apskritai ginklo nešiojimas su civiliais drabužiais reikalingas. Tarp šaulių, o ir šiaip ginklų savininkų yra tokia keista žmonių „rūšis“, kurie ginklą supranta kaip daiktą, kuris juos daro reikšmingesnius. Todėl vaikšto ginkluoti, kur reikia ir nereikia.

Tai nėra gera tendencija. Pistoletas turi tarnauti ne psichologiniams, o gyvenimo reikalams spręsti arba tam, kad tų problemų nekiltų. Kai atsakymai į panašius klausimus surasti, verta permąstyti, kiek ir kokių papildomų daiktų reikės? Gal jums tinka dėklas už diržo? Gal ant jo? Kai kuriems patinka ginklas po pažastimi, žodžiu, daug galimybių, tačiau esminis klausimas nedingsta: koks ginklas?

Šiame tekste remtasi Gun University ekspertų išvadomis. Pirmą ir svarbiausią: ginklo nešiojimas slapta nėra paprastas. Slėpimą gali komplikuoti daugybė dalykų. Kabutės, diržai ir apskritai drabužiai gali trukdyti paslėpti šaunamąjį ginklą. Kalbant apie ginklus, svarbiausias veiksnys, trukdantis paslėpti ginklą, yra jo dydis. Tad į jį ir dera kreipti dėmesį pirmiausia.

Pistoletai gali būti įvairaus dydžio, tad akivaizdu, kad kuo mažesnis pistoletas, tuo lengviau jį paslėpti. Tačiau iš mažesnio pistoleto gali būti sunkiau šaudyti. Kuo didesnis šaunamasis ginklas, tuo labiau galite jį kontroliuoti, bet paslėpti jį bus sunkiau. Reikalingas balansas. Kad būtų lengviau apsispręsti, pateikiame pistoletų skirstymą pagal dydį.

KLASIFIKACIJA

Kišeniniai pistoletai [angl. *Pocket Pistol*] yra mažiausi šaunamieji ginklai. Kišeninis pistoletas yra toks mažas, kad tilptų kišenėje. Šie šaunamieji ginklai dažniausiai būna 380 ACP ir mažesnio kalibro, tačiau kartais pasitaiko ir mažyčių 9 milimetrų. Kišeniniai pistoletai yra patogūs ginklai, tačiau neįgudusiems šauliams su jais pataikyti būna nelengva. Tokio ginklo pavyzdys – „Ruger LCP 2“.

Kompaktinis pistoletas. Tai ne per seniausiai atsiradęs ginklų dydis, kuriame dera nedidelis pistoletas su 3–4 colių

2

vamzdžiu ir santykinai didele dėtuvės talpa. Paprastai šie pistoletai yra kiek per dideli, kad būtų nešiojami kišenėje, tačiau puikiai tinka nešioti slaptai su tinkamu dėklu. Tai beveik visuotinai 9 milimetrų kalibro pistoletai. Pavyzdys – SIG P365.

„Snub Nose“ revolveris. Šis sunkiai išverčiamas terminas taikomas mažiems revolveriams. *Smith and Wesson* juos vadina „J-frame“ tipo revolveriais, kuriems būdingas kompaktiškumas ir galingumas. Gaminami nuo .22 LR iki 357 Magnum kalibro. Šie ginklai turi paprastai 2 colių ar trumpesnius vamzdžius, o „būgne“ telpa 5–6 šoviniai. Pavyzdys – „Ruger LCR“.

Vidutinio dydžio pistoletas. Dauguma šio dydžio ginklų turi beveik 4 colių ilgio vamzdį. Šie pistoletai tinkamiausi įvairių tarnybų pareigūnams, kurie dėvi civilius rūbus ir privalo būti ginkluoti. Jie yra mažesni už viso dydžio, todėl daugelis juos renkasi slaptai nešioti dėl universalaus dydžio. Jie yra 9 milimetrų, 40 S&W, 45 ACP ir kitų kalibrų. Pavyzdys – „Glock 19“.

Viso dydžio pistoletas. Viso dydžio šaunamųjų ginklų vamzdžio ilgis svyruoja nuo 4 iki 4,5 colio, o kai kurių, pavyzdžiui, įvairių modifikacijų „Colt 1911“, ir iki 5 colių. Šie šaunamieji ginklai nėra patys geriausi slėpti, tačiau kai kurie savininkai teikia pirmenybę dydžiui ir renka būtent šio dydžio ginklus.

Didelis pistoletas. Tai didesnio nei viso dydžio šaunamieji ginklai, kurių vamzdžiai yra nuo 4,7 iki 6 colių. Jie dažniausiai skirti įvairioms jėgos struktūroms arba

sportui. Dažnai tokių ginklų galima rasti ir pramoginėse šaudyklose. Šie šaunamieji ginklai yra masyvūs ir dideli. Tokį ginklą įmanoma paslėpti, tačiau praktikoje tai būtų keistas sprendimas. Pavyzdys – Izraelio „Desert Eagle“.

KAIP PASIRINKTI?

Egzistuoja dvi ginklo pasirinkimo strategijos: pirmoji sietina su formaliais kriterijais [techninės specifikacijos, metalo kokybė, balistika ir t. t.], antroji, tiesiog ieškai to, kas miela. Geriausias rezultatas išeina tada, kai jos yra derinamos.

Dar vienas labai svarbus aspektas yra gamintojas, jo patirtis. Užduokite klausimus: kokie dažniausi nusiskundimai kalbant apie vieną ar kitą modelį? Ar profesionalai, t. y. policija ir kariuomenė, naudoja šiuos ginklus? Ką kalba profesionalūs šaunamųjų ginklų instruktoriai?

Galiausiai, visagalys internetas tikrai duos daug atsakymų. Tuomet einate į parduotuvę ir paprašote ginklo. Pirmosios minutės paėmus į ranką yra labai svarbios: intuicija dažniausiai neapgauna. x

1.-2. Ginklo nešiojimas be specialaus dėklo yra prasta mintis: jis nestabiliškai laikosi, geriau matomas ir lengviau pametamas.

HAUBICA PZH2000 - MODERNIAUSIA LIETUVOS KARIUOMENĖS ARTILERIJOS SISTEMA

Papildoma informacija

- Yra galimybė šaudyti išmaniaisiais sviediniais
- Iš šios haubicos yra atlikti rekordiniai šūviai (67 km)
- Išlaikomas esminis šiuolaikinio karo principas - „iššoviau - išvažiavau“ („shoot and scoot“)
- Pirma pasaulyje haubica su automatiniu šaudmenų užtaisymu

KARALIUS PĖSČIAS, ARBA APIE SANITARINES SĄLYGAS STOVYKLAVIETĖJE

8

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:

Gabrielius E. Klimenka,
Eduardas Klimenka
#Išgyvenimo_akademija_KlimEndka

1. Iš stovyklavietės šiukšlių išsinešk daugiau, nei atsinešei.

Turbūt dažnas esame patyrę tokių situacijų, kai atvykus į stovyklavietę baisu išeiti už jos ribų, nes gali įsilipti į kieno nors paliktą miną? Turbūt nesuklysime sakydami, kad dažnas, išvykęs parai ar dviem į mišką pailsėti ar į pratybas, dantų šepetėlį palieka namuose. Nebus didelės klaidos ir tame, kad ir indų niekas stovyklaudamas neplauna. Tad trumpai pakalbėkime apie sanitarines taisykles stovyklavietėje ir, žinoma, aptarkime, kur karalius pėsčias eitų, jei atvyktų į mišką pailsėti.

1

KODĖL ŠVARA STOVYKLAVIETĖJE YRA SVARBI

Ilgalaikis buvimas vienoje vietovėje padaro ją laikinai tavo namais. Kaip nenori netvarkos namuose, taip jos neturėtų būti ir tavo stovyklavietėje. Tarkime, poilsiauji prie ežero ir visas šiukšles mėtai ten, kur stovi. Po paros greičiausiai jau norėsi persikelti į kitą vietą, nes per šiukšles nebebus įmanoma praeiti. Žinoma, viskas kitaip, jei netyčia esi nevala ir kiaulė, tada, priešingai – tau net gali tai patikti. Trumpo sustojimo metu švaros nebuvimas didelės įtakos tavo sveikatai gal ir neturės, tačiau net ir šiuo atveju nevalia pamiršti, kad vietą turi palikti gražesnę, nei radai.

Įsirengiant stovyklavietę galioja paprasta taisyklė: mitybos, miego, prausimosi ir tuštinimosi vietos neturi būti ten pat, geriau, kad vieną nuo kitos skirtų bent kelios dešimtys metrų, ypač nuo paskutinės. Jei tai įrengta stovyklavietė, tuomet reikia apsižiūrėti, kur yra tualetas bei šiukšlių dėžės, ir šias vietas naudoti pagal paskirtį. Jei pats įsirengi ilgalaikę stovyklavietę, tuomet iškart reikia nusimatyti, kur miegosi, kur kursis laužą bei gaminsi maistą, kur bus tavo prausykla, o kur vieta, skirta karaliui pėsčiomis vaikščioti.

MIEGAMASIS

Jei stovyklaujame, tuomet paprastai miegame palapinėje, jei išgyvename ar treniruojamės, tada laikinoje pastogėje. Visais atvejais, jei tai įmanoma, geriau, kad mistume ne savo miego vietoje. Tai svarbu, nes nukritę trupiniai gali privilioti įvairių vabzdžių, pavyzdžiui, skruzdėlių, dėl ko gali pablogėti miego kokybė, nes jos ropinės po tavo kūną. Tropiniuose kraštuose, be skruzdėlių, į svečius gali užsukti ir baisesnių padarų. Aišku, ir Lietuvos kontekste pastogėje ar palapinėje esantis maistas gali privilioti ir stambių plėšrūnų, pavyzdžiui, šerną, vilką ar lūšį. Naktį pabudęs gali nustepti pamatęs iššieptus nasrus ar iltis. Tikėtina, kad tai bus paskutiniai dalykai, kuriuos regėsi savo netikėtai pasibaigusiame gyvenime.

Kadangi mitybos vieta paprastai būna prie laužo, tad primename, kad nuo jos palapinė turi būti nutolusi bent per 15–30 metrų, nes kitu atveju gali tekti miegoti labai šiltai... laaaabai trumpą laiką... o vėliau pirkti naują palapinę ir gydytis nudegimus.

VIRTUVĖ IR VALGYKLA

Kaip jau minėjome, stovyklautojų mitybos vieta paprastai būna prie laužo.

Ten ji ir turi likti, nebent gamtinės sąlygos neleisdžia, pavyzdžiui, yra labai žema oro temperatūra, lyja, siaučia smarkus vėjas ar kyla kitokių pavojų gyvybei ar sveikatai, tuomet mitybos vietą derėtų perkelti į pastogę. Visais kitais atvejais ne.

Gerai būtų, jei maisto gaminimo ir valgymo vietos būtų kiek nuošaliau viena nuo kitos. Tai svarbu ilgalaikio stovyklavimo atveju, nes jei sėdi ant tos pačios lentos, ant kurios pjaustai maistą, gali sulaukti rimtų sveikatos sutrikimų. Svarbu pagaminus maistą ar jį suvalgius sutvarkyti vietą, kad nesimėtytų maisto likučiai, bulvių lupenos ir kiti organinės kilmės produktai. Maisto likučiai šiltuoju metų laiku pritraukia muses. Mums kartą buvo, kad nakčiai pamiršome šviežias dešreles ir palikome jas prie laužavietės. Ryte po jas jau šliaužiojo lervos, taigi dešreles teko išmesti, nes lervas valgome tik išgyvenimo atveju.

Visas po maisto gaminimo ar valgymo likusias šiukšles derėtų išmesti į šiukšliadėžę ar šiukšliaduobę. Į pirmąją paprastai metame neįrangius pakuotes, stiklo tarą, metalą ir pan. Žodžiu, tai, kas negenda. Į duobę metame visus gendančius produktus: mėsos ir organinės kilmės produktus. Jei nėra galimybės turėti šiukšliaduobės, tuomet šiukšliadėžė turėtų būti sandariai uždaroma, nes kitu atveju gendantys produktai gali pritraukti nepageidaujamų svečių, kurie ateis pasmagurianti, arba kitų gyvių, kurie gali užnešti užkratą ant kitų maisto produktų. Su šiukšliaduobe derėtų elgtis taip pat kaip su tualetu reikalais, apie kuriuos netrukus ir pakalbėsime.

Nuliūdinsime – indus privaloma plauti po kiekvieno maisto pagaminimo ar pavalgymo. Ypač šiltuoju metų laiku. Maisto likučiai gali greitai sugesti ir valgydamas iš nešvaraus indo ar jame gamindamas gali apsinuodyti.

PRAUSYKLA

Kasdienis prausimasis yra skirtas ne tik higienai palaikyti, bet ir dėl rutinos. Tai ypač svarbu, kai žmogus patenka į ilgalaikę ekstremalią situaciją. Čia geras pavyzdys būtų kariai. Jie karo metu, jei taktinė situacija leidžia, prausiasi, skutasi, valo dantis. Tai ne tik neleidžia plisti ligoms, bet ir sukuria rutiną, kuri savo ruožtu sustiprina bendrą psichologinę būseną. Beje, kiek istorija rodo, orkų karinės pajėgos nelabai mėgsta praustis, todėl Antrojo pasaulinio karo metais japonų kareiviai ružkius aptikdavo pagal neplauto kūno ir machorkos kvapą, kuris, kaip sako, buvo jaučiamas iš labai toli. Tad stovyklaudamas nebūk kaip orkas ir prauskis kasdien. »

Egzistuoja toks turistų mitas, kad žiemą kojų plauti nereikia, nes jas padengęs nešvarumų sluoksnis teikia papildomą apsaugą.

Neturint muilo ar dantų šepetėlio gali tekti improvizuoti. Pavyzdžiui, vietoj muilo naudoti į skepetaitę susuktus pelenus, vietoj dantų šepetėlio pirštą su trupučiu druskos ar sodos. Jei neįmanoma susiorganizuoti nieko, bent jau apsiplauti šiltu vandeniu.

KOJINĖS

Viena svarbi detalė, kurią dažnai pamirštame, yra kojų higiena. Jei negalėsi vaikščioti, būsi niekam tikęs karys, o jei tai bus išgyvenimo situacija, greičiausiai mirsi, nes prarasi mobilumą. Pėdų būklei įtakos turi daugybė veiksnių: batai, drėgmė, į batą patekęs smėlis ir t. t. Tad kojas prižiūrėti privaloma.

Visų pirma tavo batai turi būti patogūs ir tinkami reljefui. Vasariniai batai turi būti pralaidūs orui, o žieminiai turi išlaikyti šilumą ir garinti drėgmę iš vidaus. Taip pat svarbu ir kojines. Visada turėk atsarginę porą, nes šlapios kojos kelia diskomfortą bet kokiomis oro sąlygomis. Pravartu turėti atskiras miegojimo kojines, čia geriausiai tiks laisvos kojines, nespaudžiančios blauzdos ir netrikdančios kraujo apytakos. Ankštos kojines trukdo kraujo cirkuliacijai, o tai reiškia, kad naktį tavo kojos sušals, net jei miegosi gerame miegmaišyje. Ankštos kojines taip pat neleis kojoms pailsėti.

Kiekvieną kartą prieš eidamas miegoti nusiplauk kojas, tada jas nusausink. Jei yra nuospaudų, jas gydyk, žaizdas dezinfekuok ir šiaip prižiūrėk, kad kojos visada būtų švarios. Prieš aunantis batus taip pat būtų gerai, jei kojos būtų nuplautos, ant jų nebūtų prilipę smėlio, kad jos būtų sausos. Priešingu atveju jas gana lengvai pritrinsi, tuo ir pasibaigs bet koks žygis ar išgyvenimas. Egzistuoja toks turistų mitas, kad žiemą kojų plauti nereikia, nes jas padengęs nešvarumų sluoksnis teikia papildomą apsaugą.

Taip niekada nedaryk, nes, viena vertus, pritrynus žaizdų į jas gali įsimesti infekcija, kita vertus, nešvarios kojos greičiau sušąla.

WATER CLOSET

Tualetas be galo svarbi strateginė vieta, nes be jos gana greitai stovyklavietėje gali prasidėti ligos, todėl be galo svarbu tam turėti konkrečią vietą. Kaip praktika rodo, bent jau mūsų kraštuose žmonės aplink viešas stovyklavietes niekaip nedabėga iki tualetu, tad visos apylinkės būna užminuotos. Tai rimta problema, tad prieš įsikuriant tokioje stovyklavietėje derėtų įsivertinti aplinkos užterštumą. Jei aplink stovyklavietę apdergta, tada derėtų ieškoti kitos, nes tai reiškia, kad musės pradžioje bus nutūpusios aplink stovyklavietę, o vėliau tūps tau ant maisto. Jei stovyklavietė yra prie vandens telkinio, tada egzistuoja didelė tikimybė, kad vanduo bus užterštas, t. y. jis bus nebetinkamas maisto gamybai, prausimuisi ir net maudynėms. Pavartojęs tokio vandens maisto gamybai, dantims valyti, jame paplaukiojęs ar netyčia susižeidęs, gali susirgti labai sunkiai ir ilgai.

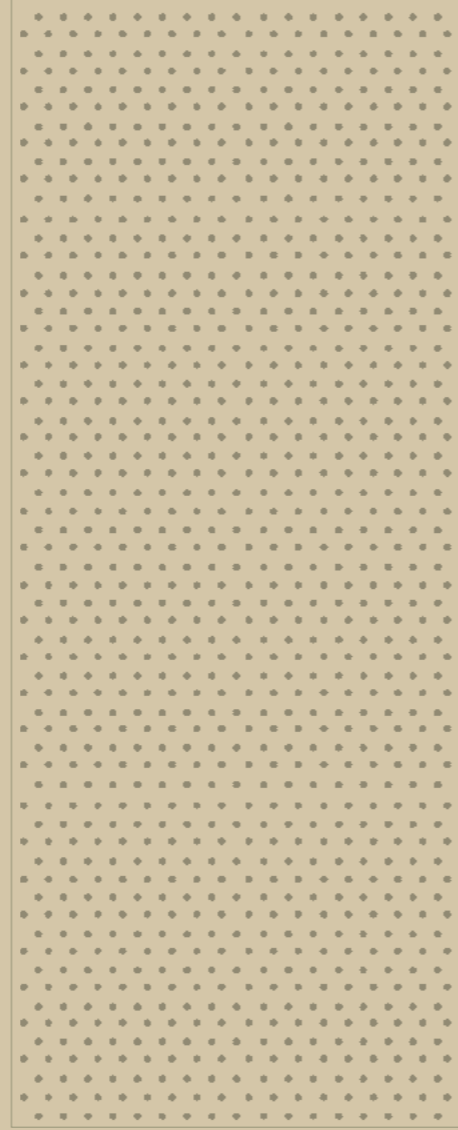
Jei perimetras neužterštas ir stovyklavietę įsirenginėji pats, tuomet tualetą statyk pakankamai toli nuo vandens ir pačios stovyklavietės. Maždaug 100 metrų atstumo pakaks. Taip išvengsi bakterijų ir vabzdžių.

Tualetą galima pasidaryti taip: iškasame maždaug metro gylio duobę (čia reikėtų įsivertinti, kiek žmonių ir kiek laiko stovyklaus, nes pusmetro gylio duobės ilgam neužteks, tad gali būti, jog reikės ją gilinti, ilginti arba kasti kelias), tuomet įtvirtinti kraštus, pavyzdžiui, padėti porą rąstų, ant kurių žmogus galėtų atsistojęs pritūpti. Galima virš duobės išilgai pakabinti rąstą, ant kurio galėsi prisėsti. Žinoma, reikėtų pasirūpinti, kad būtų tualetinio popieriaus. Jo neturint tiks bet koks popierius, samanios ar vanduo. Atlikus reikalą ir duobės sumetus popierių, svarbu jį užberti pelenais arba bent jau smėliu. Taip stabdomi sklindantys kvapai bei bakterijos.

Jei reikalas prispyrė žygio metu, tuomet irgi nepalik savo minų bet kur, nes kas nors tikrai įsilips. Žinoma, kojos tokia mina nenutrauks, bet vis tiek nemalonu. Todėl eidamas į miškelį būtinai pasiimk kastuvėlį. Kask maždaug 25 centimetrų gylio duobutę, atlikęs reikalą sumesk ten popierių ir viską užkask. Kai kada tenka matyti, kad nekasama duobutė, bet nukėlus samanias reikalingas paliekamas ir paslepiamas po jomis. Tai netikėtas variantas, nes pakenkiama miško paklotui, o ir nuo įsilipimo į miną tai nelabai tesaugo.

Idealu būtų, jei lengvu reikalu visi taip pat eitų į tą pačią duobę. Ne kartą matytas vaizdelis, kai vyrai šlapinasi paėję vos kelis žingsnius nuo palapinės ar laužavietės. Jei sutarėte, kad lengvu reikalu nebūtina bėgioti iki WC, tuomet tai nereiškia, kad galima šlapintis bet kur. Būtų gerai, jei nekantriausio pakentėtų, bent kol nutols nuo stovyklavietės apie 30–50 metrų. Tačiau ir tai nereiškia, kad gali šlapintis bet kur. Norint mažiau pakenkti gamtai ir sumažinti apšlapintos teritorijos plotą, geriausia reikalą atlikti kuo arčiau medžio. Gamta taip prisitaikiusi prie gyvūnų, žyminčių teritoriją, kad greta medžio esanti ekosistema labai greitai absorbuoja amoniaką ir kitas medžiagas, tad techniškai medelis taip yra patręšiamas, o tą patį atlikus toliau nuo jo gali nuvysti samanios.

Galiausiai nepamiršk, kad svarbiausias dalykas einant į spygliuočių mišką yra tualetinis popierius. x

SUAUGUSIOJO GAIVINIMAS

Pastebėjome gulintį / sukniubusį žmogų, kas toliau?

Įvertiname aplinką, tai gali suteikti informacijos apie negalavimo priežastį (atidarytas langas, važiuojamoji kelio dalis, elektros tinklai ar kt.). Įvertiname, ar yra žmonių, galėsiančių padėti.

Ar saugu prieiti prie nukentėjusiojo (važiuojamoji kelio dalis, griūvantys pastatai, nutraukti elektros laidai, ginkluotas nukentėjusysis ir pan.)?

Esant saugiai aplinkai, priename. Pajudiname už pečių, klausiamo, ar reikia pagalbos.

NUKENTĖJUSYSIS SUREAGUOJA

NE

Kviečiame pagalbą – skambiname 112

Klausiamo, kaip jaučiasi ir ar nereikia pagalbos.

NUKENTĖJUSYSIS NESUREAGUOJA

Tikriname kvėpavimą. **Atlošiame galvą**, pasilenkiame ir per 10 s stengiamės žandų pajusti oro srovę, išgirsti kvėpavimo garsą, vizualiai įvertinti, ar kilnojasi krūtines ląsta kvėpuojant.

KVĖPAVIMAS RITMIŠKAS (12–16 kartų per minutę), TOLYGUS, BE PAŠALINIŲ GARSŲ

Nesąmoningą, bet kvėpuojantį asmenį guldome į stabilią šoninę padėtį. Periodiškai tikriname kvėpavimą.

Kviečiame pagalbą – skambiname 112

KVĖPAVIMO NĖRA ARBA JIS NEKOKYBIŠKAS

Ar mūsų aplinkoje yra kitų žmonių?

Konkreiems asmenims nurodome skambinti 112 ir atnešti automatinį išorinį defibriliatorių. Nieko nelaukdami pradėdame krūtines ląstos paspaudimus. Jei reikia, atsegame storus viršutinius drabužius.

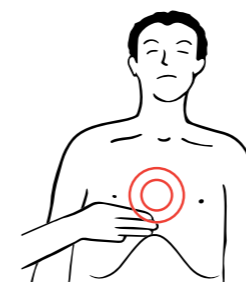
Skambiname 112, pasakome adresą ir kas nutiko. Bendraujame su dispečeriu, vykdomė jo nurodymus.

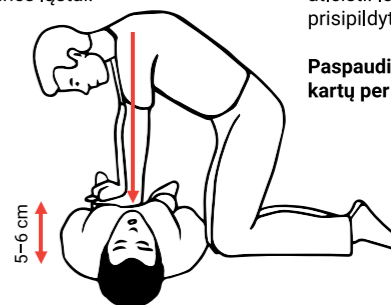
- 1
- 2
- 3
- 4

Nuo krūtinkaulio apatinės dalies atidedame 2–3 pirštus ir ten dedame delno apačią. Rankos turi atsisturti per krūtines ląstos vidurį.

Rankas suneriame

Rankos ištiestos per alkūnes, pasilenkiame virš nukentėjusiojo. Spaudimus atliekame statmenai krūtines ląstai.

Įspaudimo gylis 5–6 cm arba 1/3 krūtines ląstos gylio. Įspaudę nepamirštame visiškai atleisti: leidžiame širdžiai prisipildyti kraujo.

Paspaudimų dažnis – 100–120 kartų per minutę.

MOKAME ATLIKTI ĮPŪTIMUS

30:2 30 paspaudimų, atlošiame galvą, užspaudžiame nosį ir 2 kartus įpučiame. Kartojame ciklus.

NEMOKAME ATLIKTI ĮPŪTIMŲ

Nepertaukdami darome krūtines paspaudimus. Žmogus, pakviestas perimti krūtines paspaudimų atlikimą, turėtų užimti tokią poziciją šalia nukentėjusiojo, kad nenutraukdamas paspaudimų ritmo galėtų perimti gaivinimą.

ATNEŠTAS DEFIBRILIATORIUS

Pagalbos teikėjui tęsiant krūtines paspaudimus, kiti apnuogina nukentėjusiojo krūtinę, pagal instrukciją užkljuoja elektrodus. Prietaisui analizuojant ritmą bei defibriliuojant visi turi būti atsitraukę nuo nukentėjusiojo – koordinuojantis gaivinimą žmogus duoda komandą atsitraukti. Išgirdę, kad analizavimas baigtas ar impulsas perduotas, tęsiame gaivinimą.

Gaivinimą nutraukiame, jei:

- išsekome ir nebegalime tęsti gaivinimo.
- Atvyko kvalifikuota medicinos pagalba ir perima gaivinimą.
- Nukentėjusysis kalba, atitraukia pagalbos teikėją nuo savęs.

AURIMAS ŽVIKAS: „INSTRUKTORIUS TURI NUOLAT TOBULĖTI“

1

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė
NUOTRAUKA: asociatyvi, LŠS archyvas

9

1. Instruktoriams tenka didelė atsakomybė – tinkamai parengti šaulį ar karį, išmokyti jį teorines žinias tikslingai taikyti praktiškai.

Lietuvos šaulių sąjungos organizuojamuose mokymuose dažnai prieš šaulišką auditoriją stoja Lietuvos kariuomenės instruktoriai. Jie dalijasi savo patirtimi ir padeda šauliams suprasti sudėtingas, jiems tikrai nekasdienės karybos temas ir praktines užduotis. Aurimas Žvikas, didelės patirties Lietuvos kariuomenėje įgijęs instruktorius, veda Šaulio gelbėtojo, pirmosios medicininės pagalbos taktinėje aplinkoje kursų ir savo žiniomis dalijasi su šauliais. Paprašėme jo su „Trimito“ skaitytojais pasidalyti instruktoriaus patirtimi, netikėtais įvykiais kursų metu.

Instruktorius turi tobulėti nuolat. Karybą galėčiau vertinti kaip tam tikrą „meno“ sritį, kuri nuolat progresuoja, kinta veikiamą naujų technologijų, ginklų sistemų, kitų priemonių. Todėl reikia domėtis, sekti pokyčius, juos analizuoti bei tinkamai pritaikyti.

Kodėl pasirinkote būti instruktoriumi?

Gyvenimas privertė... Tiesiog nemažai metų tarnavau SKAT / KASP, su laiku atsirado patirties, žinių, kurias reikėjo perteikti jaunesniems, mažiau tarnybos patirties turintiems kariams, todėl ir teko imtis instruktoriaus pareigų.

Ar prisimenate pirmą kartą, kai stojote prieš auditoriją kaip instruktorius? Kokios baimės ir mintys lankė prieš kursą?

Pirmieji mokymai buvo labai seniai, apie juos nieko negaliu pasakyti, tačiau buvo laikotarpis, kai teko dalyvauti LK SP JLMC organizuojamuose skyriaus vado / vyr. šaulio, taikliojo šaulio kursuose kaip neetatiniam instruktoriui. Didžiausios baimės prieš kursą visada yra susijusios su savo, kaip instruktoriaus, sugebėjimu perteikti kurso klausytojams reikalingą informaciją.

Kas yra pasisekę mokymai? Kas lemia jų sėkmę?

Tai tie mokymai, kurių metu visi mokymų tikslai pasiekti, jų dalyviai išvyksta patobulinę savo įgūdžius, įgiję naujų žinių. Visada mokymų sėkmę lemia motyvacija ir komandinis darbas.

Frazės, kuriomis motyvuojate šaulius?

Tokių frazių neturiu, tiesiog stengiuosi motyvuoti paaiškindamas, kodėl reikia tai išmokti ar atlikti vieną ar kitą užduotį.

Situacija, kuri kursų metu išmušė iš vėžių?

Gaižiūnų poligono „tūtų rinkėjų“ sugebėjimas po kelerių minučių atsirasti bet kurioje įvykusio „kontakto“ vietoje miške.

Kas sunkiausia instruktoriaus darbe?

Greitai perprasti klausytojus, surasti, kaip juos sudominti. Dalis temų visada yra teorinių, „sausų“, todėl reikia nuolat ieškoti, kaip jas padaryti ne tokias nuobodžias, kaip įtraukti klausytojus, sumotyvuoti juos.

Didžiausia nesėkmė?

Didžiausia nesėkmė visada yra tada, kai kam nors nepavyksta sėkmingai baigti kurso, pasiekti teigiamo vertinimo kurso pabaigoje. Iš dalies, tai yra ir instruktoriaus kaltė – galbūt nepavyko kažko perteikti, tinkamai motyvuoti klausytojo, sudominti, o galbūt reikėjo

su juo papildomai padirbėti. Kiekvienas žmogus skirtingas – vieni greičiau įsisavina informaciją, kitiems reikia daugiau pastangų, papildomų treniruočių.

Trimis žodžiais apibūdinkite gerą instruktorių.

Inovatyvus, motyvuojantis, sudominantis.

Trimis žodžiais apibūdinkite gerą mokinį.

Iniciatyvus, motyvuotas, smalsus.

Netikėčiausias nutikimas mokymų metu?

LK SP JLMC skyriaus vado-vyr. šaulio kurso klausytojų vykdyto topografinio žygio metu iš vieno klausytojo gavome informacijos, kad atvykus į vieną iš taškų nepavyksta rasti ant medžio pakabinto lapo su kodu, kurį reikia užsirašyti klausytojui. Grįžęs po žygio klausytojas pranešė, kad lapą po paieškos pavyko rasti... Kažką iš grybautojų prispaudė „rimtas reikalas“, tad problemai šalinti panaudojo ant medžio rastą „parankinę priemonę“ ir taip sukėlė papildomų problemų topografinio žygio dalyviams.

Kaip dažnai instruktoriui pačiam reikia tobulinti savo žinias? Kokius pastaruosius kursus esate baigęs pats?

Instruktorius turi nuolat tobulėti. Karybą galėčiau vertinti kaip tam tikrą „meno“ sritį, kuri nuolat progresuoja, kinta veikiamą naujų technologijų, ginklų sistemų, kitų priemonių. Todėl reikia domėtis, sekti pokyčius, juos analizuoti bei tinkamai pritaikyti. Pastarieji kursai buvo LKA baigtas Danijos karių organizuotas instruktoriaus kursas, LKA vykęs kuopos vado kvalifikacinis kursas, KASP 2-ojoje rinktinėje vykęs TCCC CLS kursas. x

Didžiausios baimės prieš kursą visada yra susijusios su savo, kaip instruktoriaus, sugebėjimu perteikti kurso klausytojams reikalingą informaciją.

KARIŪNŲ STUDIJOS IR TARPTAUTINĖ PATIRTIS – UŽSIENIO UNIVERSITETUOSE

Kiekvieno universiteto tikslas – ne vien tiesioginis mokslo programų įgyvendinimas, bet ir platesnio išsilavinimo studentams suteikimas. Į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją įstojusiųjų laukia į studentą ir kariūną orientuotos universitetinės ir karybos studijos, kurias papildoma atitinkama tarptautinė patirtis. Ją kariūnai gali pritaikyti tiek studijuodami, tiek pradėję karininko tarnybą, dalyvaudami tarptautinėse pratybose ir operacijose.

Lietuvos karo akademijoje kuriama tvari tarptautinė aplinka. Tai gali įvertinti jau pirmojo kurso kariūnai, nes Akademijoje nuolat sulaukiama užsienio svečių – tiek dėstytojų, tiek studentų. Savo ruožtu Lietuvos karo akademijos kariūnai dalyvauja įvairiose mainų programose, turi galimybę studijuoti užsienio universitetuose. Šiuo metu trečiakursiai gali žinių semtis JAV ir Europos (Austrijos, Belgijos, Bulgarijos, Čekijos, Graikijos, Lenkijos, Portugalijos, Prancūzijos, Rumunijos ir Vokietijos) aukštosiose mokyklose.

Tarptautinių studijų įspūdžiais dalijasi 2022 metais užsienyje studijavę Lietuvos karo akademijos kariūnai.

ĮGIJO MAGISTRO LYGMENS ŽINIŲ

Trečiojo kurso kariūnė Marija Bendoraitytė rudens semestrą pagal „Erasmus+“ mainų programą studijavo *Saint-Cyro* karo akademijoje Prancūzijoje, kurioje organizuojamos platesnio spektro magistro lygmens geopolitikos studijos.

TEKSTAS: Lina Vaitiekūnaitė
NUOTRAUKOS: asmeninis kariūnų archyvas

1

Čia mergina ir pastebėjo, galima sakyti, didžiausią skirtumą tarp bakaluro studijų Lietuvos ir *Saint-Cyro* karo akademijoje.

Kitas dalykas, į kurį mergina atkreipė dėmesį, – pastarojoje ypač vertinamas studento kritiškas mąstymas ir gebėjimas ne tik atpasakoti, bet ir išanalizuoti tam tikrą situaciją, dėstytojams parodyti, kaip jis suvokia nagrinėjamą temą. Mariją maloniai nustebino aukšta dėstytojų kvalifikacija ir stiprios dėstomų dalykų žinios.

„Man patiko civilinės studijos, nes jos buvo kitokios, – patvirtina kariūnė. – Jos atvėrė akis į didesnes problemas, kurios egzistuoja pasaulyje, sužinojau daug naujų dalykų. *Saint-Cyro* karo akademijoje praplėčiau savo akiratį ir jis dabar apima Australijos, Afrikos, Azijos, Arkties regionus. Kartais būdavo, kad po paskaitos kardinaliai pasikeisdavo požiūris į kai kurias problemas, nes suprasdavau, kad tai, kas kažkada buvo svarbu, pasirodo, yra menka ir neturi reikšmės. Studijos Prancūzijoje priverė mane labiau domėtis ne tik Europa, bet ir kitais žemynais.“

Vis dėlto, vertindama studijas užsienyje, mergina atkreipia dėmesį, kad Lietuvos karo akademija yra pranašesnė karinio rengimo srityje ir atviresnė užsienio studentams, labiau suinteresuota jų integracija: „Mes atviri pokyčiams ir nuolat bandome pasiimti viską, kas geriausia, o *Saint-Cyro* akademija dažnai šia prasme yra konservatyvesnė.“

Lietuvė įvardijo ir daugiau akademijų skirtumų: „Taip, *Saint-Cyro* akademija mane sužavėjo savo dydžiu. Nustebino ir jos infrastruktūra, nes vienoje vietoje yra viskas, ko reikia kariūnams, pradedant baseinu ir baigiant kariniam rengimui reikalingais mokymo laukais. Ši teritorija atvira visiems ir yra kaip mažas miestelis, kas neįprasta Lietuvoje.“

Studijos Prancūzijoje M. Bendoraitytei įsiminė ir dėl puikių akimirų, praleistų su užsienio studentais, tarp kurių ji susirado nemažai draugų. Su prancūzais kadetais, kurie laikosi savo tradicijų ir kartu yra atviri užsieniečiams, ji gyvena pagal tą pačią dienotvarkę, dalyvavo pratybose, sportavo, leido laisvalaikį.

ĮSPŪDĮ PALIKO TARPKULTŪRINĖ PATIRTIS

O ketvirtojo kurso kariūno Jurgio Bekampio studijų patirtis užsienyje skiriasi, nes, mokydamasis Čekijos Palacký universitete, jis atliko 2 mėnesių civilinę praktiką – rengė bakaluro darbą.

„Pasirinkęs bakaluro darbo tema Japonijos gynybos politiką, susiradau universitetą, kuriame galėčiau sutikti daugiau šios tyrimo srities specialistų. Praktikos metu turėjau prieigą prie man aktualių dokumentų ir knygų, taip pat galimybę diskutuoti ir konsultuotis su doktorantais, kurie rašo panašios krypties mokslo darbus. Dalyvavau tarptautinėse konferencijose, ėmiau interviu iš Kinijos politikos ekspertų. Tai – neįkainojama patirtis ir galimybė patobulinti savo bakaluro darbą, – pasakoja Jurgis.

Studijos užsienyje kariūnui taip pat sudarė sąlygas plačiau pažvelgti į kitas šalis. Čekijos universitete, kuriame studijuoja tūkstančiai studentų, daugelis mokosi pagal „Erasmus+“ ir kitas programas. Bendrabutyje lietuviui teko gyventi su britu, irakiečiu, japonu, serbu, indu ir Jungtinių Arabų Emyratų piliečiu. Didžiausią įspūdį jam ir paliko įgyta tarpkultūrinė patirtis.

Vaikinui studijų metu taip pat patiko lanksti dienotvarkė. O Lietuvos karo akademijoje išugdyta drausmė, pasak jo, padėjo maksimaliai išnaudoti dieną. „Studijuojant užsienyje labai svarbi savikontrolė ir vidinė

motyvacija, – aiškina vaikas. – Dėstytojas dėsto, nesvarbu, tu dalyvauji paskaitoje, ar ne, o mokytis, ieškoti medžiagos ir savarankiškai dirbti pats privalai.“

JAV KADETAI PER PASKAITAS YRA SAŽINGI

Ypač daug dėmesio mokslui skiriama Jungtinių Amerikos Valstijų Virdžinijos karo institute – patvirtina jame semestrą studijavęs ketvirtojo kurso kariūnas Rokas Šarkus.

„Virdžinijos karo institute propaguojamos savarankiškos studijos, o paskaitose tik paaikškinama, ką studentas turi perskaityti, kokius namų darbus atlikti, atsakoma į iškilusius klausimus. Skatinama diskutuoti ir reikšti argumentuotą nuomonę, todėl rengiantis paskaitoms tai reikia turėti omenyje, – prisimena lietuvis ir atkreipia dėmesį į JAV kadetų, būsimų karininkų, požiūrį į mokslą. – Man jis paliko didelį įspūdį, nes kadetai paskaitų metu yra sąžiningi, todėl sukčiavimas, nusirašinėjimas čia nėra problema. Už tai skiriama griežčiausia bausmė – šalinama iš instituto. Būsiamiems karininkams privalu suvokti, kad karininkas turi būti išsilavinęs, apsišvietęs ir sąžiningas. JAV kadetai šiuo principu vadovaujasi.“

Studijuodamas JAV kariūnas mokėsi įvairių dalykų: karybos ir karinės lyderystės, JAV istorijos, daug sužinojo apie šios šalies kariuomenę ir jos patirtis, tarptautinę politiką, taikos palaikymo operacijas ir pan.: „Lietuvos karo akademijoje antrajame kurse studijavau tarptautinius santykius, todėl buvo įdomu palyginti šį modulį su dėstomu Virdžinijos karo institute. Bet, žinoma, neapsiribojau tik mokslais ir darbu bibliotekoje.“

„Virdžinijos karo institutas išsiskiria senomis ir prasmingomis tradicijomis, nerašytomis taisyklėmis, kurios galioja visam personalui. Nesvarbu, esi generolas ar kadetas, dėstytojas ar sporto treneris, turi gerbti akademinę kultūrą ir tradicijas, gimusias dar 1839 metais, kai institutas tik buvo įkurtas. Tai pavyzdys, iš kurio visi galime pasimokyti, – pabrėžia vaikas. – Nekyla abejonių dėl tradicijų ir vidinės kultūros organizacijai, ypač kariuomenei, svarbos. Kai visus vienija bendros vertybės, organizacija pasižymi vienybe. Todėl Virdžinijos karo institute matydami tikrą lyderystės pavyzdį supratau, kaip turi atrodyti efektyvi ir vieninga institucija.“

Lygindamas savo studijas Lietuvoje ir JAV, kariūnas tvirtai sako, kad Lietuvos karo akademija akivaizdžiai pirmauja karinio rengimo srityje. „Studijuojant Akademijoje teko dalyvauti įvairaus tipo operacijose, vadovauti, planuoti ir pan.

1. Krn. Rokas Šarkus (aut. – viduryje) su kitais užsienio kadetais JAV Virdžinijos karo institute.

2. Krn. Marija Bendoraitytė jojimo pamokose Prancūzijos *Saint-Cyro* karo akademijoje.

2

Padarydavau klaidų, bet iš jų ir pasimokydavau. JAV karo institute pamačiau, kad orientuojamasi į teoriją, o karybos praktikos yra mažiau. Tai ir padarė mus pranašesnius už kolegas amerikiečius, kurie studijų metu supažindinami su pagrindais, o daugiau reikalingų žinių įgyja tik baigę mokslus ir gavę leitenanto laipsnį, taip pat pradėję tarnauti. Man svarbu, kad būrio vadui svarbiausią informaciją gauname ir bazinius įgūdžius įgyjame dar studijuodami Lietuvos karo akademijoje.“

STUDIJOS UŽSIENYJE – DAUGIAU NEI MOKSLAI

Vaikinas pabrėžia, kad Lietuvos karo akademijai privalu plėtoti bendradarbiavimą su Virdžinijos karo institutu, nes jis naudingas tiek lietuviams, tiek amerikiečiams, kurie mūsų kariūnus labai vertina.

Apibendrindamas studijas JAV, krn. Rokas Šarkus kitiems kariūnams, šiuo metu studijuojantiems ar ketinantiems tai daryti ateityje, pataria studijas rinktis ne tik pagal savo rengiamo rašto darbo temą: „Studijos užsienyje yra kur kas daugiau nei mokslai. Tai platesnė patirtis – kelionės, pažintys, bendravimas su kitų šalių kariūnais, laisvalaikis kitokioje aplinkoje ir, žinoma, atstovavimas Lietuvai. Jungtinėse Amerikos Valstijose siekiau Lietuvą pristatyti taip, kad kiekvienam sutiktam kadetai, karininkui ar civiliui mūsų šalies trispalvė būtų pažįstama!“ x

NAIKINTUVŲ VALDYMO KARININKAS – JUO GALI TAPTI IR TU

1

TEKSTAS: Karolina Kinderytė
 NUOTRAUKA: Erikas Ovčarenko (BNS)

Aviacijos sritis Lietuvoje vis labiau populiarėja, tačiau kokią specialybę ir kur galima įgyti – kalbama ne taip jau dažnai. Jaunam žmogui, besirenkančiam, kuria studijų kryptimi pasukti, kartais tampa iššūkiu rasti naudingos informacijos apie tai, kas yra skrydžių vadovas, pilotas, avionikas, galiausiai, kas gi yra tas naikintuvų valdymo karininkas? Pakalbinome Lietuvos karinių oro pajėgų karininkę Jolitą Andrijauskaitę-Urbšę, kuri pasidalijo savomis įžvalgomis ir turima patirtimi. Tikimės, perskaitęs jos pasakojimą, pagalvosi apie galimybę mokytis ir dirbti aviacijoje. Lengvo ir įdomaus skaitymo.

1. Lietuvos karinių oro pajėgų karininkė Jolita Andrijauskaitė-Urbšė.

Naikintuvų valdymo karininkas yra žmogus, kuris ne tik perduoda naikintuvų pilotams reikiamą informaciją, duoda jam nurodymus, bet ir valdo visą situaciją.

Skrydžių vadovas ir naikintuvų vadovas – tai dvi panašios, gretinamos specialybės, kuo jos skiriasi, kuo jos panašios?

Tiek skrydžių vadovas, tiek naikintuvų valdymo karininkas yra atsakingi už orlaivių valdymą, skirstymą, skrydžių saugos užtikrinimą oro erdvėje. Pagrindinė civilinės aviacijos funkcija yra skrydžių valdymo paslaugų teikimas. Skrydžių vadovai užtikrina sklandų bendrąjį oro eismą išskirstydami orlaivius oro erdvėje, atsižvelgiant į skrydžio ir paties orlaivio parametrus. Taip pat skrydžių vadovai, pavyzdžiui, dirbantys skrydžių valdymo bokštuose, yra atsakingi už skrydžių koordinavimą konkrečiame oro uoste bei jo prieigose. Naikintuvų valdymo karininko pagrindinė užduotis yra valdyti jam priskirtų karinių orlaivių skrydžius nustatytoje oro erdvėje. Pavyzdžiui, valdyti naikintuvų treniruočių skrydžius laikinai išskirtoje oro erdvėje, kuri nepriskiriama jokiai oro erdvės klasei. Tai reiškia, kad minėtai oro erdvei nėra taikomi civilinei aviacijai keliami reikalavimai, tokie kaip minimalus 1 000 pėdų vertikalus skirstymas tarp orlaivių ir kt. Naikintuvų treniruotės laikinai išskirtose zonose yra skirtos naikintuvų valdymo karininko ir naikintuvo piloto įgūdžiams formuoti. Pagrindinis dėmesys teikiamas priimančiosios šalies priešlėktuvinei gynybai, priartėjimo prie taikinio procedūroms, ginamųjų ir kombinuotų oro paveiklo perdavimo valdomų naikintuvų pilotams, atsižvelgiant į kintančią situaciją ore. Skrydžių vadovas ir naikintuvų valdymo karininkas valdo skrydžius, tik jų užduotys yra skirtingos, bet pagrindinis tikslas yra tas pats – maksimalus skrydžių saugos užtikrinimas. Dėl šios priežasties taip pat vykdomas veiksmų tarp naikintuvų valdymo karininkų ir kitų skrydžių kontrolės vienetų koordinavimas, už kurį atsakingi naikintuvų kontrolės karininkai.

Su kokiais sunkumais tenka susidurti naikintuvų vadovui? Kokios asmeninės savybės praverčia darbe? Ko galima išmokti ir ką pritaikyti civiliniame gyvenime, būnant naikintuvų vadovu?

Mano nuomone, pagrindinės asmeninės savybės, būtinos naikintuvų valdymo karininkui, yra užtikrintumas, konkretumas, pasitikėjimas ir savikontrolė. Naikintuvų valdymo karininkas yra žmogus, kuris ne tik perduoda naikintuvų pilotams reikiamą informaciją, duoda jam nurodymus, bet ir valdo visą situaciją, todėl būtinas maksimalus pasitikėjimas tarp naikintuvo valdymo karininko ir piloto, nes jie veikia kaip viena komanda. Valdant naikintuvų skrydžius yra būtinas visiškas susikaupimas, gebėjimas numatyti keletą veiksmų į priekį, tikslus savalaikių ir teisingų

sprendimų priėmimas. Taip pat nuolatinis prisitaikymas prie dinamiškai kintančios situacijos oro erdvėje, pasirengimas pateikti greitai, tiksliai ir aiškiai naikintuvo pilotui reikiamą informaciją. Be abejo, šios savybės gali praversti įvairiose gyvenimo situacijose.

Kokia yra naikintuvų vadovo kasdienybė? Ar tenka susidurti su ekstremaliomis situacijomis? Kokiomis?

Pagrindinė naikintuvų karininko funkcija yra naikintuvų valdymas budėjimų metu bei pasirengimas nedelsiant reaguoti į gautas užduotis ar nelaimės signalus, kurie yra tokie patys kaip ir civilinėje aviacijoje. Tačiau neatsiejama tarnybos dalis yra nuolatinis tobulėjimas valdant karinius orlaivius tiek nacionalinių, tiek tarptautinių pratybių metu. Taip pat dalyvavimas įvairiuose mokymuose ne tik Lietuvoje, bet ir kitose NATO šalyse, kurių metu tobulinamos teorinės žinios ir praktiniai įgūdžiai.

Kaip galima tapti naikintuvų vadovu? Kokių studijų, kursų ar mokslų reikia?

Pati esu baigusi Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto Antano Gustaičio aviacijos instituto bendradarbiavimo programą skrydžių valdymo specialybę. Tai buvo mano kelio siekiant įgyti naikintuvų valdymo kvalifikaciją pradžia. Tarnybos metu baigiau naikintuvų valdymo karininko kursus, taip pat keletą tęstinių mokymų norint valdyti misijas, kuriose dalyvauja didesnis orlaivių skaičius. Kursai ir mokymai vyksta NATO šalyse. Šalia teorinių kursų – nuolatinė praktika valdant tiek simuliuotas, tiek realias misijas. Laiko sąnaudų, siekiant parengti kvalifikuotą naikintuvų valdymo karininką, gebantį savarankiškai valdyti įvairaus tipo misijas, yra skirtingos. Pagrindinis tikslas yra parengti savo srities specialistą, kuris atsakingai ir užtikrintai vykdytų savo funkcijas. Taip pat mokymasis šioje srityje yra nuolatinis, nes tobulėjimui ribų nėra. Kiekviena valdoma misija yra skirtinga, iš kurios kartu galima visada pasimokyti.

Ką patartumėte jaunam žmogui, kuris susidomėjo šia specialybe?

Jaunam žmogui, susidomėjusiam šia specialybe, patarčiau neabejoti savo sprendimu ir siekti šios galimybės. Mano manymu, naikintuvų valdymo karininkas yra vienas iš atsakingiausių ir vienas iš reikšmingiausių pareigų. x

VLADO PUTVINSKIO-PŪTVIO METAI

KŪRYBINIŲ RAŠINIŲ IR POEZIJOS KONKURSAI VLADAS PUTVINSKIS-PŪTVIS LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS ĮKŪRĖJAS IR IDEOLOGAS

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGA IR
LŠS VLADO PUTVINSKIO-PŪTVIO
KLUBAS KVIEČIA 9-12 KLASIŲ
MOKSLEIVIUS DALYVAUTI
KŪRYBINIŲ RAŠINIŲ IR POEZIJOS
KONKURSE.

ORGANIZATORIAI

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGA

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS
VLADO PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBAS

MOKSLEIVIŲ KŪRYBINIŲ RAŠINIŲ IR POEZIJOS KONKURSO NUOSTATOS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Šie nuostatai apibrėžia konkurso tikslus ir uždavinius, organizatorius ir organizavimo tvarką.

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2023 metais minimos Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjo, pirmojo vado ir ideologo, iškilus tautos sūnaus Vladio Putvinskio-Pūtvio 150-osios gimimo metinės, 2023-iusius paskelbė Vladio Putvinskio-Pūtvio metais. Konkursas skiriamas šiam žymiam lietuvių visuomenės ir kultūros veikėjui atminti ir jo gimimo 150-osioms metinėms paminėti.

Dvarininkas, šviesuolis tautinio atgimimo aktyvus dalyvis V. Putvinskis-Pūtvis savo Šilo Pavėžupio dvare įkūrė slaptą lietuvių centrą. Čia vykdavo susirinkimai, kuriuose dalyvaudavo šviesuoliai, lietuviško žodžio gynėjai J. Biliūnas, G. Petkevičaitė-Bitė, P. Višinskis, Žemaitė ir kiti. V. Putvinskis-Pūtvis dvare įsteigė didžiausią draudžiamosios lietuviškos spaudos gabenimo, paskirstymo ir platinimo centrą Žemaitijoje (laikė slaptas ginkluotas sargybas).

Už politinę veiklą caro valdžios buvo ne kartą kalintas ir tremtas. 1918 metais grįžęs į Lietuvą kovoti su Sovietų Rusijos kariuomene, po metų, 1919 metų birželio 27 dieną, įkūrė Lietuvos šaulių sąjungą (iki 1922 metų buvo jos pirmininkas, nuo 1928-ųjų – garbės pirmininkas), buvo jos ideologas. 1920 metais įsteigė šaulių žurnalą „Trimitas“.

Siekiant paskatinti moksleivių ir jaunimo domėjimąsi tautinio atgimimo istorija, savanoriškos patriotinės organizacijos – Lietuvos šaulių sąjungos – ideologija ir veikla, skelbiamas šis kūrybinių rašinių ir poezijos konkursas.

KONKURSO ORGANIZATORIAI

Konkurso „VLADAS PUTVINSKIS-PŪTVIS – LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS ĮKŪRĖJAS IR IDEOLOGAS“ organizatoriai – Lietuvos šaulių sąjunga ir LŠS Vladio Putvinskio-Pūtvio klubas.

KONKURSO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atskleisti mokinių gebėjimus per meninę kūrybą papasakoti tautinio atgimimo bei kovos už Lietuvos nepriklausomybę idėją per vieno konkretaus asmens – Vladio Putvinskio-Pūtvio – gyvenimą ir veiklą.

Uždaviniai:

- Pažymint LŠS įkūrėjo ir ideologo Vladio Putvinskio-Pūtvio 150-ąsias gimimo metines, menine forma atskleisti jo veiklą tautinio atgimimo aušroje, paliesti Lietuvos šaulių sąjungos ideologines nuostatas, jos vaidmenį Lietuvos laisvės kovose ir taikos metu, ugdyti vaikų ir jaunimo pilietinį aktyvumą, tautinę savimonę.
- Kūrybiškai perteikti istorinę ir asmeninę patirtį.
- Lavinti jaunosios kartos kūrybiškumą, sudaryti sąlygas moksleiviams iš įvairių regionų pristatyti savo kūrybą platesniam skaitytojų ratui.

DALYVIAI

Lietuvos bendrojo ugdymo, bendruomenių, neformaliojo ugdymo įstaigų 9–12 (I–IV gimnazijos) klasių mokiniai.

KŪRYBINIŲ RAŠINIŲ IR POEZIJOS PATEIKIMO REIKALAVIMAI

Dalyvio anketa ir originalūs kūriniai priimami iki 2023 metų **birželio 9 dienos** elektroniniu paštu stasys.ignatavicius@sauliusajunga.lt. Konkurso rezultatai skelbiami 2023 metų birželio 23 dieną.

Darbas turi atitikti konkurso temą. Darbas turi būti parašytas lietuvių kalba. Rašiniai ir eilėraščiai turi atitikti žanro ir nuostatų reikalavimus. Vienas autorius gali pateikti tik vieną kūrybinį darbą.

Konkursui pateikiami darbai *Microsoft Office Word italic* (*.doc, *.docx) formatu, spausdinti Italic 12 šriftu, taisyklinga kalba.

Apimtis – ne daugiau kaip 1 000 žodžių (iki trijų puslapių).

Konkurso darbai siunčiami su autorių duomenimis (vardu, pavarde, klase, mokyklos pavadinimu, el. paštu, telefonu).

PATEIKTŲ DARBŲ VERTINIMAS

Darbus vertins Lietuvos šaulių sąjungos vado įsakymu sudaryta vertinimo komisija.

Komisija atsižvelgs į temos suvokimą, meniškumą, raiškos originalumą. Kiekvienoje grupėje (rašiniai ir eilėraščiai) skiriamos trys nugalėtojų vietos.

APDOVANOJIMAI

Laureatai ir prizininkai bus apdovanoti Lietuvos šaulių sąjungos vado padėkos raštais ir prizais, LŠS Vladio Putvinskio-Pūtvio klubo konkurso laureatų diplomais, nugalėtojų pavardės bus skelbiamos viešai.

12

KAIP TARPUKARIU LIETUVOS PAŠTO ŽENKLAI PARAGVAJUJE „UŽAUGINO“ KAVAMEDŽIŲ PLANTACIJĄ

Ši istorija prasidėjo nuo gandų 1933 metais Kaune, užkabino Klaipėdą, grybštelėjo per buvusios prezidentienės Kristinos Grininės reputaciją, atsirado užsienietiškas pėdsakas, teismo procesas, baumės ir viskas baigėsi, kaip ir prasidėjo, – gandai. Pavadinta Pašto ženklų byla. Ir buvo vienas žymiausių to meto grobstymo iš valstybės atvejų tarpukario Lietuvoje.

„PAPLITUS VISUOMENĖJE ĮVAIRIEMS GANDAMS“

Taip savo viešą kreipimąsi 1933 metų rugsėjo 12 dieną pradėjo Valstybės kontrolierius Vincas Matulaitis, sukviets spaudos atstovus informuoti apie reviziją Pašto ženklų sandėlyje. Šio pranešimo tikslas atskleistas antroje sakinio dalyje: „Dėliai pastebėtų Pašto ženklų sandėlyje trukumų, laikau savo pareiga kiek plačiau painformuoti gerbiamuosius spaudos atstovus, kad tuo būdu išvengtume nereikalingų kalbų bei įtarimų.“ Revizija pradėta sausio 11 dieną ir dar nebuvo baigta, nes iš Kauno „persimetė“ į visus Lietuvos paštus. Kol Kaune sklاندė tik gandai, niekas iš valdžios atstovų per daug nekreipė dėmesio: maža kas kam ką papasakojo, kas klausė, kas perpasakojo. Tačiau pradėjus rašyti spaudai apie įvykį pasisakytą oficialiai. Tyrimas buvo pradėtas remiantis anoniminiu laišku, kuris 1932 metų gruodį pasiekė Valstybės kontrolierių, jame buvo rašoma, jog slapta spausdinami ir platinami Lietuvos pašto ženklai.

13

Netrukus paaiškėjo – yra dvi pašto ženklų bylos. „Viena, kiek anksčiau iškelta Susisiekimo revizijos departamento ir dabar vedama Teismo tarytojo p. Lurje, [tai įvairiu sąmoningai ir nesąmoningai padarytu ženkluose „paklaidų“ byla] ir kita, teismo organams kol kas dar neperduota – pašto ženklų malversacijos byla. Ji tebelukštenama to paties Sus. revizijos d-to.“

Pirmoje byloje buvo ieškoma kaltųjų, kas 1930 metais spausdinant Vytauto Didžiojo metams skirtuose pašto ženkluose specialiai įvėlė klaidą: kai kuriuose Vytauto Didžiojo jubiliejiniuose ženkluose buvo sukeisti vietomis Prezidento Antano Smetonos ir Vytauto Didžiojo portretai. Tyrimo metu nustatyta: klaidų būta ir ankstesnėse pašto ženklų laidose, tai nuolat kartojosi. Vadinasi, daryta tyčia. Tokie pašto ženklai itin vertinami ir noriai perkami kolekcionierių brangiau, nei yra nominali kaina. 1936 metais įvykęs teismas nuteisė kaltuosius, tačiau realių bausmių neskyrė dėl senaties termino.

Visiems ypač rūpėjo antroji byla, privertusi užti ne tik Kauną, tačiau ir visą Lietuvą. Sunku būtų rasti to meto spaudą, kuri apie tai nerašė. „Padarius Pašto ženklų sandėlyje stambesnių verčių pašto ženklų patikrinimą, buvo nustatyta, kad nesunaudotų 5 litų vertės pašto ženklų 1923 m. leidimo su bažnyčios ir bokštų vaizdų piešinyje, po to, kai šitie ženklai ištiesa dešimtmetį ėjo apyvarton, rastas sandėlyje jų kiekis ne tik neatrodė esąs žymiai pamažėjęs, bet pridėjus prie to kiekio lygiai to paties piešinio ženklus, kuriuose buvo uždėti užrašai jų verčiai padidinti [Karo našlaičiams] ir kurie buvo jau išimti iš apyvartos, ženklų rasta sandėlyje 30.303 štuks daugiau, negu jų buvo atspausdinta ir priimta į Pašto ženklų sandėlį prieš 10 metų. Dalyku susirūpinta. Tikrinta priėmimo, aktai, atskaitomybės dokumentai. Susirūpinta ne be reikalo. Darant tolesnius patikrinimus, paaiškėjo, kad ne tik 5, bet ir 3 litų vertės pašto ženklai to paties 1923 metų leidimo [antrą kartą tie ženklai nebuvo spausdinami], kad tie ženklai [su bažnyčios ir bokštų vaizdų

TEKSTAS: BIRUTĖ MALAŠKEVIČIŪTĖ

piešinyje] yra nevienodi. Piešiniai nors ir panašūs, tačiau netolygūs. Nustatyta, kad netolygaus piešinio ženklai yra netikri, kad netikrų 3 ir 5 litų vertės Pašto ženklų sandėlyje turima 2.860.500 litų sumai. Tirta toliau. Nustatyta, kad tuo metu, kai vienu ženklų sandėlyje radome „perteklių“, visų kitų ženklų pradėdant 1 ct. verte ir baigiant 25 litų pašto ženklais turim nepriteklių 2.665.096,71 litų sumai. Ši suma nėra galutinė, nes ne visos ženklų rūšys yra pabaigtinai apskaičiuotos.“

KODĖL TAIP NUTIKO?

Šis klausimas buvo užduodamas anuomet, jį galima užduoti ir šiandien. Atsakymas spaudos puslapiuose. „Dar 1924 m. gegužės mėn. 6 d. atatinamos Pašto valdybos komisijos buvo nutarta ligi tol veikęs pašto ženklų atskaitomybės būdas – žymėti ženklus knygosie jų rūšimis buvo nutarta panaikinti ir įvestas naujas būdas: užuot žymėjus ženklų rūšis – „žymėti knygosie tiktai bendrą ženklų vertės sumą“. Vadinasi, pašto ženklams buvo pritaikintas pinigų atskaitomybės principas: ne svarbu vienaličiais, penklialičiais ar tūkstantličiais pinigai kasoje guli, svarbu kiek jų guli, svarbu jų suma. Tuo tarpu pašto ženklai yra ne pinigai. Vienos rūšies ženklų kiekį tam tikrai sumai „padidine“, kad ir netolygaus ar tolygaus piešinio ženklais, tai pačiai sumai galim „pasiimti“ visų kitų ženklų rūšių. Sumos balansas dėliai to nepasikeis, o jeigu vienos rūšies ženklų bus „daugiau“ ir kitų bus mažiau, tai sandėlio atskaitomybei tas bus „nesvarbu“, nes vedant ne ženklų rūšimis, bet sumomis, „perteklių“ ir nepriteklių pastebėti yra nelengvas dalykas. Štai, kodėl padarius patikrinimą sumų balansas išėjo „tvarkoje“, o tuo tarpu jau tuomet vienos rūšies pašto ženklų sandėlyje gulėjo daugiau, negu jų prieš 10 metų buvo atspausdinta...“

Pakeitus kiekvieno pašto ženklų apskaitą sumine pašto ženklų verte be trukdžių buvo galima manipuliuoti sandėlyje esančiais pašto ženklais. Paėmus originalus, jie pakeičiami padirbtais – originalai parduodami kolekcionieriams ir įstaigoms už grynuosius pinigus, kurie pasisavinami.

Kai kuriuose Vytauto Didžiojo jubiliejiniuose ženkluose buvo sukeisti vietomis Prezidento Antano Smetonos ir Vytauto Didžiojo portretai.

1. Adolfo Sruogos nuotrauka 1921 metų albume „Lietuva“.

2. Valstybės kontrolierius Vincas Matulaitis ir Lietuvos pašto valdybos direktorius Adolfas Sruoga.

Sekmadienis. 1933 m.
lapkričio 9 d. p. 1.

Sandėlyje jokio trūkumo, o Valstybės kontrolieriaus kalboje nurodytos sumos įspūdingos. Visų akys nukrypo į Lietuvos pašto valdybos direktorių Adolfą Sruogą.

„PATS GERIAUSIAS DIREKTORIUS“

Taip Adolfą Sruogą teisme apibūdino vienas liudininkas. Nors jau buvo aišku, kad šios aferos sumanytojas, sugebėjęs suburti bendrus, buvo Lietuvos pašto valdybos direktorius [į šias pareigas paskirtas 1927 metais], rašytojo Balio Sruogos brolis. Turtingas, mėgęs prabangą, patikimas verslo partneris ir aukštuomenės vakarėlių pažiba. Visa tai nublanko ir subliuško akimirksniu, paaiškėjus, kokie „aitvarai“ jam sunėšė turtus.

Adolfas Sruoga nuo pat 1918 metų dalyvavo Lietuvos pašto kūrime. Nors sakė, kad ne itin norėjo tai daryti, teko, nes trūko specialistų. 1921 metais jis buvo įtrauktas į „Lietuvos albumą“, kuriame visuomenei pristatytos svarbiausios įstaigos ir garbingi valstybės asmenys. Manoma, kad 1924 metais Pašto valdybos inspektorius Adolfas Sruoga subtiliai inicijavo pašto ženklų apskaitos pakeitimą. Ir tuomet falsifikatus ėmė keisti į tikruosius pašto ženklus, kuriuos pardavinėjo. Ėmė kokius norėjo, o dėjo, kokius turėjo atspausdintus. »

1

2

Iš „kriminalinio meno“ parodos...

VIENI LIPINA ANT SIENOS, KITI ANT NUGAROS...

Svarbiausia, kad sandėlyje visuomet būtų reikiama bendra suma. Nepaisant sukturno, čia jis buvo sąžiningas – pardavinėjo tik originalus. O Pašto ženklų sandėlį „saugojo kaip kokią šventovę nė vieno ten neįleisdamas“.

Suėmus Adolfą Sruogą jo arogancija švytėjo ir kalėjime. Tiesa, laikui bėgant tas švytėjimas ėmė blėsti. Pirmuosius įspūdžius iš belangės 1933 metų lapkritį aprašė laikraštis „Lapas“. „Iš pirmos dienos patekęs į vienetą jis pirmo eilę apžiūrėjo kameros sienas, kiekvieną plyšį, iščiupinėjo čiūžinį, pagalvį, paklodes ir antklodę. Ir tik tuomet nusiramino, kad nėra jokių parazitų. Jis visokiais klausimais vargino prižiūrėtojus, teiraudamasis, kodėl negalima koridory pasivaikščioti, skundėsi tvankiu oru ir teiravosi kitų kalinių gyvenimu.“

Sruogai baisiai nepatiko užgriauto kiemo vaizdas, kurį jis matė pro kameros langą. Jis norėtų patekti į tokią kamerą, pro kurios langą matosi medžiai ir gražesni Kauno peizažai. Tačiau jo balso niekas neklausė ir kasdieną krapštydamas barzdelę jis matė vieną ir tą patį aprūkusį kalėjimo kiemą.

Pasivaikščiojimų su kitais kalininiais, matyt, jis nelabai mėgsta, nes nevisuomet išeina. Bendrai kalėjimas padarė biauirus įspūdžio, bet pamažu ir jis pradeda priprasti prie jo tvarkos ir per patikrinimą ramiai stovi.“

TEISMAS

Jis vyko 1935 metų vasario mėnesį. Buvo teisiamas ne tik Adolfas Sruoga, nes vienam įvykdyti tokio masto grobstymą būtų neįmanoma. Beje, „Sruoga nusikalto ne tik už pašto ženklų suklastojimą, bet juos platino ir rašė melagingus dokumentus [Vid. reik. m-jai raštas dėl Ebelio įvažiavimo į Lietuvą]“. Arnoldas Ebelis buvo pagrindinis tarpininkas, kuris platino tikruosius pašto ženklus, jam kaip Vokietijos piliečiui reikėjo vizos norint atvykti į Lietuvą. Adolfas Sruoga kelis kartus rašė Paštų, telefonų ir telegrafų kursų vardu Vidaus reikalų ministerijai prašydamas išduoti vizą, neva vokiečiai pristatytų kursams mokymo priemones.

Teisiamųjų suole taip pat atsidūrė buvęs Klaipėdos pašto viršininkas Jonas Augūnas, „kaltintas ženklų padirbimu ir jų padėjimu į sandėlį, bei slėpęs kitų verčių pašto ženklų trūkumą“. Kauno pašto vyriausiasis kasininkas Adomas Vasiliauskas ir pašto valdininkai Jonas Jurkšaitis bei Jonas Šimanskis apkaltinti, kad paėmė pašto ženklus, platino, ne pagal tvarką atsikaitė, gautus pinigus pasisavino. Greta jų turėjo būti ir dar vienas asmuo, tačiau „suėmus buv. Klaipėdos pašto viršininką Augūną,

tuojau gijos privedė prie Klaipėdos pašto telef. ir telegrafo skyriaus vedėjo Varaukos. Pasirodo, kad Varauka buvęs dešinioji Augūno ranka, jo artimas bendradarbis, o Augūnas dirbo kontakte su Ad. Sruoga. Varauka, prasidėjus areštams, nepaprastai susijaudino ir išėjęs iš lygsvaros užvakar revolverio šūviu nusižudė“, – rašė „Lietuvos žinios“ 1933 metų spalio 19 dieną.

Spauda pastebėjo, kad teisme Adolfas Sruoga buvo gerokai sulysęs ir aktyviai neigė savo kaltę. Kaip ekspertas atpažinti klastotes buvo pakviestas dailininkas Adomas Varnas, sukūręs ne vieną pašto ženklą ir buvęs geras Adolfo Sruogos draugas. Pradžioje nenorėjęs imtis šio darbo, žmona taip pat atkalbinėjo. Tačiau neradus kito eksperte nebuvo pasirinkimo. Savo parsiminimuose rašė, kad Sruoga atėjo pas jį į Kauno meno mokyklą ir „lyg prisipažindamas, papasakojo, tik manęs prašė nestatyti taško ant .i“. Aš jam pasakiau: „Mielasis, aš labai dėl tavęs apgailėstauju, bet jei čia vietoj tavęs būtų atėjęs mano tikras brolis, aš ir jam pasakyčiau, kad aš pirmasis jį apkaltinsiu. Tu apvylyt tą valstybę, kuri turėjo dėti tokias dideles pastangas, kad kaip nors iš savo senosios vergijos, iš senojo caristinio režimo išsivaduočiau ir taip sunkiai atsistačiusi galėtų išsilaikyti.“

Pašto ženklai buvo platinami ne tik Lietuvoje, tačiau per tarpininkus ir užsienyje. Norint prisikalbinti tarpininkus reikėjo taikyti nuolaidas ir parduoti mažesnę kainomis, nei buvo pašto ženklo nominalas. „Pašto ženklai buvo pardavinėjami žemiau jų tikros kainos, t. y. su didelėmis nuolaidomis, o įstatymai griežtai draudžia pašto ženklus žemiau nustatytos kainos pardavinėti.“ Viena iš tokių tarpininkų buvo aistringa filatelistė Kristina Grinienė, pardavusi pašto ženklų daugiau kaip už 8 tūkstančius litų. „Lietuvos žinios“ užsiminė, kad „tarp kita ko liudytoja teismo tardytojui yra pasakojusi apie jos girdėtą pašto ženklų „gamybą“ Liepojoje“. Nė vienas filatelistas nebuvo apkaltintas, tik apklausti kaip liudytojai. Šiandien sunku pasakyti, ar jie žinojo, kur buvo įsivėlę, ar tiesiog buvo apgauti.

Dar vienas klausimas visus kamavo, kur buvo spausdinami padirbti pašto ženklai. Adomas Varnas sakė, kad tai buvo daroma Adolfo Sruogos spaustuvėje. „Lietuvos žinios“ pareiškė: „Prokuroras suminėjęs visus kaltinamojo akto davinius, liudytojų ir kitokių dokumentų įrodymais stato klausimą, kur tie ženklai buvo pagaminti. Ir prieina logiškos išvados, kad jie buvo pagaminti Vokietijoje, Leipcige, garsiojoje Ebelio spaustuvėje ir jo paties per keliasdešimt kartų atgabenti Sruogai į sandėlį.“ Po to pareiškta, kad tai vyko Joselio Margolino spaustuvėje.

Istorikas Bernardas Gailius taip pat pateikia faktus, kad tai vyko pastarojo spaustuvėje. Jo manymu, šios visos aferos sumanytojai (organizavo klastojimą, sukeitimą ir platinimą) buvo trys: Adolfas Sruoga, Jonas Augūnas ir Joselis Margolinas, kurio spaustuvėje buvo išspausdinta nemažai tikrųjų pirmųjų Lietuvos pašto ženklų. Jis greičiausiai ir tapo tuo anonimu, kuris pranešė Valstybės kontrolieriui apie šią aferą, norėdamas apsaugoti save, nes jau buvo kilę įtarimų, kad ne visai geri dalykai dedasi Pašto sandėlyje.

1935 metų vasario 26 dieną Kauno apygardos teismas Adolfą Sruogą nuteisė 15 metų kalėjimo. Kiti teisiamieji sulaukė švelnesnių bausmių. Taip pat buvo pareikalauta valstybei atlyginti žalą. Tuomet paaiškėjo, kad teisiamieji tiesiog vargetos. Tačiau laikraštis „Tėvų žemė“ greitai viską suskaičiavo: „Sruoga ir kiti pareiškė kaltais neprisipažįsta. Jis sakosi nuosavybės jokios neturįs. Augūnas taip pat nuduoda elgetą, nes namai esą žmonos. O Jurkšaitis tėviškėj turįs pusantro ha žemės. Tik Klaipėdos pašto vald. Šimanskis prisipažino esąs kaltas. Ad. Sruoga turėjo nuosavybė „Žiedo“ litografiją, buvo „Meno“ spaustuvės akcininkas ir turėjo daugiau nuosavybės. Augūnas Klaipėdoj buvo kelių įmonių akcininkas ir pirkto namus 50.000 lt.“

Vėliau buvo teikiamos apeliacijos, peržiūrimos bausmės, vieniems paliktos, kitiems – sumažintos, panaikintos bylos. Adolfui Sruogai galiausiai paskirta 15 metų sunkių darbų kalėjimo. Sovietams okupavus Lietuvą nemažai kalinių buvo paleisti, tačiau kalėję sunkių darbų kalėjime tarp jų nepateko. Adolfas Sruoga 1941 metais išsiųstas į vieną iš Komijos Respublikos lagerių, ten ir mirė.

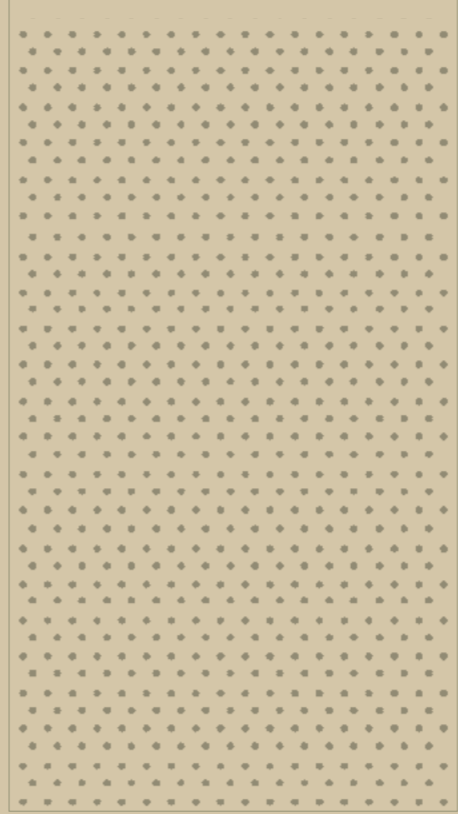
LIETUVIŠKI PAŠTO ŽENKLAI IR KAVAMEDŽIŲ PLANTACIJA PARAGVAJUJE

Adolfas Sruoga ne tik vadovavo Lietuvos paštui, tačiau ir pats buvo filatelistas, sukaupęs didelę pašto ženklų kolekciją. „Lietuvos žinios“ rašė, kad jis „yra didžiausias pasaulio filatelistas, su kuriuo, kaip su filatelistu, ir Ruzveltas vargu galįs lygintis nors Ruzveltas buvo skaitomas pirmuoju filatelistu pasauly. A. Sruoga surinkęs daugybę ženklų (mainais) iš įvairių pasaulio kraštų“. Vieni jo kolekciją vertino puse milijono litų, kiti – visu milijonu. Mėgo viešai rodyti savo prabangų gyvenimą. Madingai rengėsi, gyveno Laisvės alėjoje. Iki dabar sklando legendos, kad restoranuose šimtinėmis prisidėgdavo cigarus, žmonai Paragvajuje nupirko kavamedžių plantaciją. Sunku pasakyti, ar tai padarė norėdamas pasipuikuoti, ar nujausdamas,

kad kažkada baigsis pašto ženklų biznelis, ir tai gali tapti puikia investicija naujiems namams. Prasidėjus nemalonumams „Lietuvos žinios“ pranešė: „Teko sužinoti, kad inžinierius Sruoga prašęs atitinkamų įstaigų duoti jam užsienio pasą. Kadangi Sruoga buvo policijos sekamas, tai užsienio pasas jam nebuvo išduotas.“ Po tokių bandymų, netrukus jis suimamas.

Nuteisus Adolfą Sruogą „Tėvų žemė“ informavo: „Dabar sėdįs s.d. kalėjme Adolfas Sruoga, pasirodo, Paragvajuje buvo įsigijęs plantacijas. Šiomis dienomis to išgarsėjusio išeikvotojaus žmona p. Sruogienė išvyko tvarkyti tas plantacijas. Išvykdama p. Sruogienė labai bijojusi, kad tik gautų leidimą išvažiuoti. Viena artimiausių Sruogienės giminaičių iš Paryžiaus gavusi labai brangių dovanų. Kodėl tas darosi, nesunku skaitytojams išsiaiškinti.“

Buvo pasirodę žinučių, kad ji ten išvykusi su jaunu meilužiu studentu, jog lengviau būtų bizniauti. Turbūt buvo bandoma pakelti savo laikraščiu tiražą ir perkamumą. Tatjana Sruogienė į Paragvajų išvyko su trimis sūnumis: Leonardu, Adolfu ir Valerio. Interneto platybėse galima surasti šios šeimos gyvenimo istoriją Pietų Amerikoje nuotraukose. Vienoje iš jų 1937 metais Paragvajuje [greičiausiai savo plantacijoje] įsiamžino Tatjana ir greta ant žirgų sėdintys Adolfas ir Valerio. Iš vėlesnių nuotraukų galima nuspėti, kad Sruogai persikėlė į Buenos Aires Argentinoje. Tatjana Sruogienė mirė būdama 90-ies 1979 metais. x

3

4

5

3. Trijų litų pašto ženklas, kuris aktyviai buvo padirbinėjamas.

4. Penkių litų pašto ženklas, kuris aktyviai buvo padirbinėjamas.

5. Pašto ženklų bylai pasibaigus.

Sekmadienis. 1935 m. kovo 3 d. p. 1.

6. Pašto ženklų bylos kaltinamieji.

Sekmadienis. 1935 m. vasario 24 d. p. 2.

6

PAŠTO ŽENKLŲ BYLOS KALTINAMIEJAI. Viršuj iš kairės į dešinę: buv. Pašto Valdybos direktorius A. Sruoga, buv. Klaipėdos pšt. v-kas Augūnas, apačioj Pašto V-bos kasininkas Vasiliauskas, pšt. valdininkai Jurkšaitis ir Šimanskas

BALANDIS

Balandžio 4 d. – 1900 metais Telšių apskr., Žarėnų vlsč., Girkontiškių k., gimė visuomenės veikėjas, LŠS karo instruktorius, štabo raštvedys ir paskutinis tarpukario vado adjutantas, LŠS Centrinio teatro atgaivintojas kpt. Antanas Gedmantas. Sušaudytas per masines enkavėdistų surengtas žudynes 1941 metų birželio 26 dieną netoli Bygoso (Polocko sritis, Baltarusija).

Balandžio 5 d. – 1908 metais Šilo Pavėžupio dvare gimė Šaulių sąjungos veikėja, LŠS Tremtyje atkūrėja ir Laikinosios Centro valdybos narė Emilija Putvinskaitė-Pūtvytė. Mirė 1995 metų kovo 22 dieną Putname [JAV].

Balandžio 7 d. – 1882 metais gimė žymus rašytojas, vienas iš Šaulių sąjungos įkūrėjų ir pirmosios LŠS Centro valdybos narys Antanas Žukauskas-Vienuoelis. Mirė 1957 metų rugpjūčio 17 dieną Anykščiuose.

Balandžio 9–10 d. – ŠV. VELYKOS.

Balandžio 12 d. – 1945 metais prie Būdninkų kaimo (Marijampolės r.) kautynėse Lietuvos partizanai sunaikino apie 100 enkavėdistų.

Balandžio 16 d. – 1831 metais Vilniuje prasidėjo sukilimas prieš carinę Rusiją.

Balandžio 16 d. – 1936 metais įsteigta šaulių geležinkeliečių rinktinė [XXII]. Pirmasis vadas – mjr. Andrius Balsys.

Balandžio 18 d. – 1855 metais gimė ilgametis LŠS Garbės teismo pirmininkas, Kauno šaulių rinktinės pirmininkas gen. ltn. Jonas Jurgis Bulota. Mirė 1942 metų vasario 6 dieną.

Balandžio 19 d. – 1990 metais Gedimino pilies bokšte prisiekė pirmieji Vilniaus rinktinės (dabar – Karaliaus Mindaugo šaulių 10-oji rinktinė) šauliai.

Balandžio 20 d. – 1901 metais Zarasų apskr., Južintų vlsč., Gentytės vieniemyje gimė Lietuvos kariuomenės savanoris, Nepriklausomybės kovų dalyvis, Ginklavimosi valdybos Tyrimų laboratorijos steigėjas ir vadovas, inžinierius, chemijos mokslų daktaras, profesorius, vienas iš 1941 metų birželio 22–28 dienos sukilimo vadovų plk. Juozas Vėbra. Mirė 1994 metų vasario 9 dieną Durhame [JAV].

Balandžio 21 d. – 1863 metais Raguvos miške (Ukmergės r.) Zigmanto Sierakausko vadovaujami sukilėliai surengė pasalą ir sunaikino Rusijos karinį dalinį.

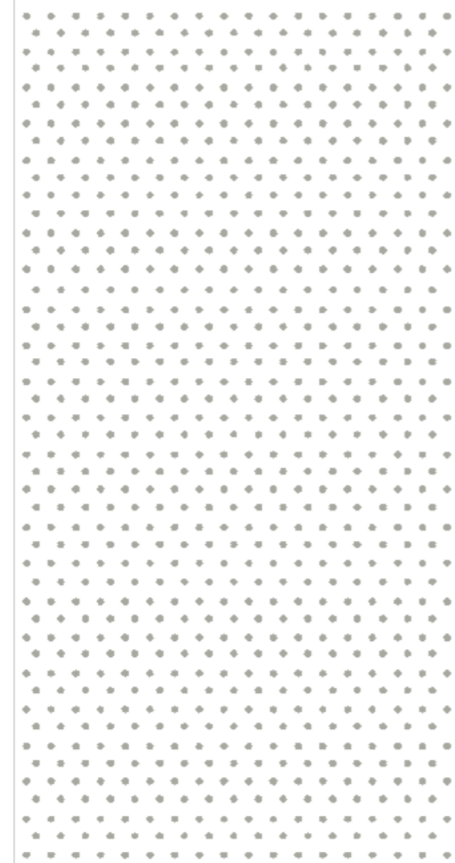
Balandžio 23 d. – 1794 metais Jokūbo Jasinsko vadovaujami Lietuvos sukilėliai išvadavo Vilnių nuo carinės Rusijos įgulos.

Balandžio 23 d. – 1936 metais patvirtintas naujas LŠS statutas.

Balandžio 24 d. – 1794 metais išlaisvintame Vilniuje sudaryta sukilėlių prieš Rusijos okupaciją vadovybė – Lietuvos Vyriausioji Taryba. Plk. Jokūbas Jasinskas pripažintas visų Lietuvos karinių pajėgų vyriausiuoju vadu.

Balandžio 25 d. – 1990 metais įsteigtas Krašto apsaugos departamentas. Generaliniu direktoriumi paskirtas Audrius Butkevičius.

Balandžio 27 d. – 1792 metais Panemunės pilyje (Jurbarko r.) gimė 1831 metų sukilimo Lietuvoje vadas brig. gen. Antanas Gelgudas. Žuvo 1831 metų liepos 13 dieną Šnaukštuose (Klaipėdos r.).

ČIA UGDOMI LYDERIAI

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

STIPENDIJA IR
KARIŲ SOCIALINĖS
GARANTIJOS

100% VALSTYBĖS
FINANSUOJAMOS
STUDIJS

3 BAKALAURO
STUDIJŲ
PROGRAMOS

PRASMINGA
IR GERBIAMA
PROFESIJA

TARNYBA VADO
PAREIGOSE

DINAMIŠKA
KARJERA LIETUVOS
KARIUOMENĖJE
IR NATO

WWW.LKA.LT

@karoakademija

+370 682 31072

@lietuvos_karo_akademija

LKA.ATRANKA@MIL.LT

lietuvos karo akademija

TRIMITAS

IR PRIEŠ ŠIMTMETĮ SKAITYTAS

+
Užsiprenumeruok
„TRIMITĄ“ ir
paragink kitą!

Žurnalas TRIMITAS leidžiamas kas mėnesį.

Žurnale TRIMITAS – šaulystė, karyba, istorija, kelionės, pasaulio pažinimas, išgyvenimo patirtys, lauko virtuvė ir galvosūkių. Kiekvienam yra ką skaityti.

Žurnalą TRIMITAS galima užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose ir internetu:

www.zurnaluprenumerata.lt
www.prenumeruok.lt

Prenumeratos kaina:

12 mėn. – 20 eurų
6 mėn. – 10 eurų
3 mėn. – 5 eurai